

ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ

гр. Лясковец, пл. "Възраждане" № 1, тел. 0619/2 20 55, факс 0619/2 20 45

e-mail: obshtina@lyaskovets.net, www.lyaskovets.net

ЗАДАНИЕ

ЗА

ИЗРАБОТВАНЕ

НА ОБЩ УСТРОИСТВЕН ПЛАН

НА ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ

I. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ИЗГОТВЯНЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН ЗА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ

Разработването на Общ устройствен план за територията на община Лясковец се налага поради следните основни причини:

- 1.1. Съществени изменения в социално-икономическата сфера;
- 1.2. Остаряла и неактуална градоустройствена планова основа, непригодна в новите условия на възстановяване на поземлената собственост;
- 1.3. Съществено изменена нормативна уредба по устройство на територията;
- 1.4. Несъответствието между търсенето и предлагането в инвестиционните процеси.

Устройствените процеси могат да бъдат ефективни само ако се основават на устройствен план, обхващат територията на общината и отчитат интеграцията със съседните териториални единици в контекста на интегриран план за развитие. Планът следва да се изготви при отчитане на обществения интерес и задълбочен социално-икономически анализ за прогнозен период от 15-20 години.

II. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО ПОЛОЖЕНИЕ

Заданието е изготвено на база анализ на състоянието на физическата среда и основните функционални системи на територията на Общината, действащите режими на териториално-устройствена защита. Анализирани са природо - географските условия и ресурси, културно-историческото наследство, териториалната структура на земеползването, демографски и трудов потенциал, икономическа активност – състояние и тенденции, селищна мрежа, социална инфраструктура, транспортна и инженерна инфраструктура, състояние и компоненти на околната среда.

Анализа на съществуващото положение има за цел да очертае състоянието на устройството на територията и да го съпостави с потребностите от гледна точка на съвременните потребности и да разкрие проблемите и конфликтите, за които ОУПО следва да намери обосновани решения.

Анализът има обобщен характер на нивото на територията на общината и проучванията в хода на изработването на самия Общ устройствен план следва да се доразвият и задълбочат.

Степента на подробност на анализа в заданието е определена от изходната информация, с която разполага общинска администрация.

Анализът е направен на ниво землище по отношение на извънградските територии и ниво населено място за проблемите, касаещи град Лясковец и селата на територията на общината.

2.1. Външни връзки

Община Лясковец се е развила териториално около важни трасета от републиканската пътна мрежа:

1. Водещ в досегашната функционална организация и инвестиционен интерес е участъка от първокласният път I- 4 „Велико Търново – о.п. Омуртаг“, попадащ на територията на община Лясковец. Участъкът е с обща дължина 21,575км от км 135+ 325 до км 156+900 и не преминава през урбанизирани територии на общината;
2. Второкласен път II -53 „Горна Оряховица – о.п. Лясковец – Елена“. Участъкът е с обща дължина 12,304км от км 12+696 до км 25+000;
3. Третокласен път III-404 „I-4 - Джулюница – Горско ново село“. Участъкът е с обща дължина 6,676км от км 0+000 до км 6+676;
4. Третокласен път III-5301 „Мерданя - Златарица“. Участъкът е с обща дължина 3,714км от км 0+000 до км 3+714.

Справка за ширини на настилки и банкети на участъците от републиканските пътища на територията на общ. Лясковец (**приложение № 1**).

Справка за състоянието на републиканските пътища на територията на общ. Лясковец към 31.12.2012г. (**приложение № 2**).

На територията е развита четвъртокласна общинска пътна мрежа с обща дължина 40,400км:

1. път IV – 40044 (VTR2180) „I-4 – Добри дял – граница на общ. Златарица”. Участъкът е с обща дължина 6,700км от км 0+000 до км 6+700;

2. път IV – 40923 (VTR1286) „I-4 - Джулюница – граница на общ. Стражица”. Участъкът е с обща дължина 7,300км от км 0+700 до км 8+000;

3. път IV – 40925 (VTR2287) „I-4 - гара Джулюница – граница на общ. Стражица”. Участъкът е с обща дължина 1,800км от км 10+000 до км 11+800;

4. път IV – 51411 (VTR1181) „III-514 - Козаревец – I-4”. Участъкът е с обща дължина 8,400км от км 0+000 до км 8+400;

5. път IV – 51413 (VTR1182) „III-514 - Лясковец – II-53”. Участъкът е с обща дължина 3,700км от км 0+000 до км 3+700;

6. път IV – 51415 (VTR1185) „II-53 (Поликрайще – Горна Оряховица – Елена) - Лясковец – местност Манастир „Св.Св. Петър и Павел” - граница община Велико Търново”. Участъкът е с обща дължина 3,700км от км 0+000 до км 3+700;

7. път IV – 51419 (VTR1014) „II-53 – Драгижево - II-53 (Поликрайще – Горна Оряховица – Елена)”. Участъкът е с обща дължина 5,200км от км 7+300 до км 12+500;

8. път IV – 53002 (VTR2184) „II-53 – Драгижево – границата на община Велико Търново”. Участъкът е с обща дължина 3,600км от км 0+000 до км 3+600;

В ж.п. системата с най- голямо значение за региона е трасето София - Варна с ж.п. възела Горна Оряховица, с национално значение в Северна България.

Дължината на железопътната мрежа на територията на общ. Лясковец по 2-ра ж.п. линия София –Горна Оряховица – Варна е 17,153км – от км 297+773 (между гари Горна Оряховица – Джулюница) до км 314+926 (между гари Джулюница - Стражица). Железопътна линия в участъка е двупътна, електрифицирана. Ж.п. линията е първа категория . По нея се осъществява пътническо и товарно движение в двете направления, при действащ график за движение на влаковете се движат 12 бързи, 6 пътнически и 6 товарни влака. В бъдеще не се очаква значително изменение на експлоатационната обстановка, промяна на ж.п. мрежата и в обема на транспортно обслужване на общината.

Дължината на железопътната мрежа на територията на общ. Лясковец по 41-ва ж.п. линия Горна Оряховица – Елена е 11,733км. От тях се използват 1,766км до оперативен пункт Лясковец само за маневрена дейност от км 4+634 до км 6+400. Съществува възможност за обслужване на товародатели в бившата гара Лясковец, но такива липсват.

Ж.п. линията от Лясковец до Елена е бракувана и подлежи на демонтиране.

Габаритът на ж.п. линията е „GB” и се спазва, състоянието на линията на територията на общ. Лясковец е добро, в границите на техническите норми.

Селищата граничещи с община и техните характеристики имат предпоставящо значение и върху нейната територия.

Върху икономическото развитие на региона, чрез активиране комуникационно-транспортния потенциал, най-голямо е значението на община Горна Оряховица с летището и ж.п. възела. Следва да се отчете и умело да се използва комплекса от качества на територията северно от Лясковец.

На изток от община Лясковец е разположена общ. Велико Търново. Общинският и областен център – град Велико Търново се намира на сравнително малко разстояние. Градът е център на исторически и културен туризъм. Част от туристическите маршрути преминават през Арбанаси и предвид природната среда с високи качества и допълнена с историческото и културното наследство, което не се разделя от административните граници и по естествен начин се свързва с местността „Манастир Св.Св. Петър и Павел” на територията на общ. Лясковец.

Междубошинските интеграционни процеси - на изток с община Стражица, на юг с община Златарица и индиректно с община Елена, са факт от десетки години и подлежат на развитие, подчинено на общи идеи.

2.2. Природен комплекс

➤ Местоположение

Община Лясковец е разположена в Централна Северна България в подножието на Стара планина и е включена в административно-териториалните граници на област Велико Търново.

На юг и запад е обградена от Арбанашкото плато и Чуката, а на север и изток е открита към долината на река Янтра и Дунавската равнина.

Община Лясковец граничи с община Г. Оряховица, община Стражица, община Златарица и община В. Търново.

Общата площ на общината възлиза на 177 345 дка. В границите ѝ влизат 6 населени места – град Лясковец с площ от 206 ха и съставни села с площи както следва: село Джулоница – 179 ха, село Козаревец – 154,5 ха, село Добри дял – 174,8 ха, село Мерданя – 91,8 ха и село Драгижево – 91,1 ха. Населените места в общината са компактно разположени.

➤ Релеф

Релефът на територията е хълмисто-равнинен и обхваща части от Дунавската хълмиста равнина и Средния Предбалкан.

В подножието на Търновските височини (които са на 440 м Н.В.) се намира гр. Лясковец. Той е с надморска височина от 170 до 260 м. На юг и на запад града е ограден от Арбанашкото плато и Чуката, а на север и изток е открит към долината на река Янтра и Дунавската равнина. Наклоните на терена в жилищната зона са от 0.5% до 15%.

➤ Климат

Територията на община Лясковец попада в умереноконтиненталната климатична подобласт на Европейско-континенталната област. Обхваща климатичния район на Северна България – Дунавска хълмиста равнина.

Климатът се характеризира с горещо лято и студена зима. В последните няколко години се забелязва тенденция към известно смекчаване на континенталността. Климатът в района се формира вследствие на нееднакво трансформираните океански въздушни маси от запад и северозапад и по-рядко от север и североизток. За формирането на климата оказва влияние и простиращата се на юг верига на Средна Стара планина, която намалява влиянието на нахлуващите от юг въздушни маси. Средната януарска температура е 2.1°C, но под влияние на релефа температурните условия са твърде различни, като в речните долини са значително по-ниски отколкото в съседните издигнати места. Снежната покривка се образува рано, но е нестабилна и краткотрайна. Пролетта настъпва рано и е хладна, а пролетните мразове са често явление. Средната температура на въздуха през лятото е 20.2°C. Най-високите средномесечни температури са през м. юли, а максимума е през м. август. Отчетена е абсолютна максимална температура 41.0°C. Дните с температура над 10.0°C са около 220. Първите есенни мразове настъпват към 15 октомври, а след 20 октомври температурата на въздуха устойчиво се задържа под 10.0°C. Сравнително ниската температура (11.2°C средна годишна) и високата годишна амплитуда (25.2°C) говорят за континентален климат в района. Регистрирани са изключително ниски абсолютни минимални температури (-29,2°C), когато от север нахлуят арктични въздушни маси. Поради откритостта на района се създават условия за диверсионно състояние.

Годишното количество на валежите е под средното за страната с летен максимум и зимен минимум. Валежите през пролетта достигат 135-175 мм. Летните валежи варират от 160 до 200 мм. По-голямата част от тях падат през първата половина на лятото. Сумата на

валежите е около 115-150 мм. Средногодишните валежи са 4493 -661 мм с максимум месец юни и минимум месец февруари и март. Снежната покривка е с продължителност 41 до 63 дни, но често пъти е нетрайна.

Относителната влажност на въздуха е в рамките на нормалното и се характеризира със зимен максимум и летен минимум. Мъгли в района падат главно през есента и по-трайно се задържат в речните долини и понижения.

Преобладаващите ветрове са със западна, северозападна и източна компонента, с относително висока средна скорост, което спомага аерацията на въздуха и изнасяне на замърсителите от застроените територии. През зимата често духат и силни, студени, северни ветрове. Средната годишна скорост на вятъра е 2.6м/сек. Високият процент безветрено време обаче спомага за натрупване на замърсители във въздушния басейн над град Лясковец, което налага изключителното внимание при планирането на териториалното разположение на производствените дейности, замърсяващи въздуха. Честотата на западните ветрове е най-голяма през зимата, а на източните – през периода август-октомври. Ветровете с южна компонента имат най-голяма честота през пролетта и придобиват характер на фьон, който причинява бързо топене на снеговете и се явява предвестник на предстоящи валежи и захлаждане на времето.

➤ Хидрографска мрежа

Основният питеен водоизточник за населените места от Община Лясковец е хидровъзел „Йовковци“.

През територията на общината преминават река Янтра и река Джулюнска.

Река Янтра води началото си от северните склонове на Стара планина. По данни за ХМС при гр. В.Търново – кв. Чолаковци, водосборът ѝ е с площ 1289 км², със средна надморска височина 545 м и наклон 0,229%. Водосборната област е с коефициент на залесеност около 40%, като реката е със слаби наклони, чиято стойност е около 0,15‰. Средногодишният отток /водни количества/ на реката за период от 40 години при този пункт е около 11,6 м³/с, а средният минимален и максимален отток за същия период е съответно 0,58 м³/с и 455,5 м³/с (Хидрологичен справочник на реките в Република България).

Река Джулюнска пресича общината в източната ѝ част и е позната в района само в долното си течение. Началото си води от река Веселина, която извира от Елено-Твърдишката планина, тече в северна посока и се влива в Стара река северно от с. Джулюница. Характерно за речното ѝ легло в долното течение е малкият наклон, по-голямата му ширина и запълването му с алувиални наслаги. Водният дебит на Джулюнска река е непостоянен и зависи от подхранването ѝ с дъждовни и снежни води – Q_{ср.} год. (м³/сек) за 2010г. е 15.674, за 2011г. – 6.692, за 2012г. – 13.246. **На 04.07.2005г. е преминало Q_{макс} 575м³/сек.**

В равнинните части на общината протичат плитки долове и малки водни течения, които имат колеблив воден режим. В района на общината хидрографската мрежа е със сравнително малка гъстота.

Факторите, влияещи върху повърхностните води са предимно залесеността, количеството на падналите валежи и антропогенното въздействие върху природните дадености.

Подземните води на територията на общината са карстови и порови.

Хидроложките условия са подложени на значителни антропогенни изменения.

➤ Находища на минерални води

На територията на община Лясковец няма минерални извори.

➤ Почви

Установените почвени формирания на територията на община Лясковец са твърде разнообразни и са обусловени предимно от различието в показателите на релефа и релефните форми, растителността и характера на почвообразуващите основни скали. Разпространени са главно следните почвени типове : силно изслужени черноземи, тъмносиви горски почви и сиви горски почви, а алувиално-делувиално ливадните и алувиално-ливадните почви заемат малка площ от землището на общината. За община Лясковец са характерни сиво-кафявите горски почви. Обработваемите земи, покрити с такава почва се причисляват към добрите земи. Те са подходящи за пшеница, царевица, слънчоглед, зеленчукопроизводство и лозарство. Характера и структурата на почвената покривка, климатичните особености и разнообразието на релефа в землищата на населените места от общината са предпоставка за високо естествено плодородие. Почвите са слабо до средно ерозирани и само на отделни места се срещат участъци със силно ерозирани до каменливи почви. Процесът на почвена ерозия, където терените са по-стръмни, може да бъде спряна чрез обработка по хоризонталите, въвеждане на противоерозионни сеитбообръщения, засаждане с трайни насаждения, а на силно ерозиралите терени – извършване на залесяване и приобщаване към горския фонд. В района на горите на община Лясковец ерозионни процеси не се наблюдават.

➤ Земна основа

Полезни изкопаеми: Община Лясковец е бедна на полезни изкопаеми. Интерес представляват някои нерудни полезни изкопаеми. По-подробно са разгледани в т.2.13

На североизток от гр. Лясковец има големи количества залежи от глина, а в землището на с. Драгижево има големи количества от карстови варовици и функционира кариера за чакъл, стопанисвана от “Стрела” ООД с площ 174 дка. В землището на гр. Лясковец се експлоатират залежи от мергели и глина върху площ от 189 дка.

Сеизмичност: Територията на община Лясковец се отнася към VIII степен на интензивност със сеизмичен коефициент $K_s=0.15$

- Горнооряховски сеизмичен район - характеризира се с магнитуд 7,1 - 7,5 по скалата на Рихтер и интензивност VIII степен по Медведев - Шпонхойер - Карник. Дълбочината на огнището е на около 20 км. Разчетена повтораемост - около 70-80 години;

Свлачища: На територията на общината има регистрирано от „Геозащита Плевен“ ЕООД под № 04.2083.01 древно периодично-активно свлачище.

Свлачищният масив обхваща от север южната част на с. Джулюница, по левия долинен склон на река Джулюница, квартали 82-84, 91, 101 -111 по Подробен устройствен план за регулация на селото. Размерите на масива са: дължина около 750м и ширина около 1700м.

➤ Растителност и животински свят

В общината горските комплекси са много на брой и разпръснати всред земеделски площи.

Общата площ на горските територии на община Лясковец е 214.40ха. Главният дървесен вид, който дава облика на естествената растителност в този район е цера. След него по разпространение се нареждат сребролистната липа и благуна. Те образуват както чисти, така и смесени насаждения. Отличават се с добър растеж – производителността им е от I до IV бонитет, а за липата – I-II. В състава на смесените гори участват още зимен дъб, акация, габър, келяв габър и др.

Основните дървесни видове, използвани при създаването на повечето от тях са акацията и черния бор.

От храстовата растителност са разпространени обикновения глог, дряна, трънката, шипката и смрадликата.

Тревната растителност е разпространена повсеместно с цялото си разнообразие.

На територията на общината има разнообразие на животински видове – около 350 вида птици и 35 вида животни. Животинската фауна е представена от сърна, дива свиня, заек, фазан, яребица и други видове дивеч. Във водоемите се развъжда риба.

➤ Защитени територии

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и ландшафта.

На територията на община Лясковец се намира защитена местност „Лесопарка“ включваща имоти с №№ 000680, 307003, 308003, 308008, 308011, 309001, 309002, 309003, 310001 и 310002 по картата за възстановената собственост на землището на гр. Лясковец, с обща площ 1001,563дка, обявена със заповед № РД-1302/30.12.2005г. на Министъра на Околната среда и водите. Заведена е в Държавния регистър на защитените територии под № 437.

Целта на защитената местност е опазване на характерни смесени широколистни гори от космат дъб, полски бряст, турска леска, клен и др., както и запазване на статута и режимите на защита за обявени със Заповед № 715 от 12.03.1975год. на министъра на горите и опазване на природната среда 35 броя вековни дървета, попадащи в тази територия.

С решение № 122 от 2 март 2007г., изм.ДВ. бр.107 от 18 Декември 2007г. е приет списък на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, който включва следните защитени зони на територията на Община Лясковец:

Таблица за защитени зони и територии

№	КОД	ИМЕ	ОБЛАСТ	ОБЩИНА	ОБЩА ПЛОЩ [ха]	ТЕРИТОРИЯ [ха]	АКВАТОРИЯ [ха]
1	BG0000279	Стара река	Велико Търново	Златарица Лясковец Стражица	146,07	146,07	0,00
2	BG0000280	Златаришка (Джулунска) река	Велико Търново	Лясковец Елена Златарица	67,64	67,64	0,00
3	BG0000610	Река Янтра	Велико Търново	Лясковец Стражица Свищов Полски Тръмбеш	13 900,41	13 900,41	0,00

С писмо изх.№ 773/04.03.2013 год. РИОСВ гр.Велико Търново е предоставила на магнитен носител необходимата информация за защитените зони на територията на Община Лясковец.

Изработването на Общия устройствен план на общината да се извърши в съответствие с разпоредбите на действащото законодателство, свързано с опазването и съхраняването на защитените територии.

➤ Горски паркове

На територията на общината няма налични гори със статут на горски паркове (лесопаркове).

От анализа и оценката на природогеографския и ресурсен потенциал на общината се констатира следното:

- природната среда е разнообразна и добре съхранена;
- общината не разполага със значителни водни ресурси;
- на територията на общината има 1 брой свлачище, за което не са провеждани укрепителни мероприятия.

2.3. Демография и трудов потенциал

➤ Численост и динамика на населението

Населението на Община Лясковец към 31.12.2011 г. е 13 275 души, в това число по пол: 6 364 мъже и 6 911 жени.

Разпределението на населението по населени места на Общината е както следва:
 гр. Лясковец – 8 179 души, в това число по пол: 3 924 мъже и 4 255 жени,
 с. Джулюница – 1 868 души, в това число по пол: 885 мъже и 983 жени,
 с. Добри дял – 958 души, в това число по пол: 444 мъже и 514 жени,
 с. Драгижево – 816 души, в това число по пол: 397 мъже и 419 жени,
 с. Козаревец – 884 души, в това число по пол: 447 мъже и 437 жени и
 с. Мерданя – 570 души, в това число по пол: 267 мъже и 303 жени.

2010 – 2030 г.

Година	селища до 3 000 жители	селища 3 000 – 25000 жители	общо
2010	5 354	8 198	13 552
2011	5 299	8 114	13 414
2012	5 245	8 031	13 277
2013	5 192	7 949	13 141
2014	5 139	7 868	13 007
2015	5 086	7 788	12 874
2016	5 030	7 702	12 732
2017	4 975	7 617	12 592
2018	4 920	7 534	12 454
2019	4 866	7 451	12 317
2020	4 812	7 369	12 181

➤ Възрастова структура

Данни за разпределение на населението по възраст в Общината за периода 2009 – 2011г.

Община Лясковец	2009 г.			2010 г.			2011 г.		
	под трудоспособна възраст	в трудоспособна възраст	над трудоспособна възраст	под трудоспособна възраст	в трудоспособна възраст	над трудоспособна възраст	под трудоспособна възраст	в трудоспособна възраст	над трудоспособна възраст
	1 689	8 278	3 710	1 654	8 060	3 744	1 656	7 701	3 918

➤ Раждаемост и смъртност

Естествен прираст в Общината за периода 2009 – 2011г.

	2009 г.	2010 г.	2011 г.
Община Лясковец	общо	общо	общо
Раждаемост	107	110	95
Смъртност	249	247	243
Естествен прираст	-142	-137	-148

Общата смъртност се характеризира с постоянна динамика. Нивото на смъртност в селата е по-висока поради застаряващата възраст на населението и масовото изселване на млади хора. Тенденцията е към намаляване на населението с отрицателен естествен прираст през годините, видно от горната таблица.

➤ Образователен ценз

Данни брой население общо за Общината и по населени места според степен на образование към 01.02.2011г.:

Населени места	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище
Община Лясковец	12 690	1 528	6 657	3 250	737	467	51
Лясковец	7 754	1165	4 366	1502	384	315	22
Джулюница	1 828	149	855	645	119	51	9
Добри дял	893	38	299	370	121	48	17
Драгижево	784	65	399	255	42	23	-
Козаревец	857	55	456	276	49	18	3
Мерданя	574	56	282	202	22	12	-

➤ Етническа структура

Данни брой лица общо за Общината и по населени места, самоопределили се към етническа група към 01.02.2011г.

Населени места	Брой лица, отговорили на въпроса	Етническа група				
		Българска	турска	ромска	друга	не се самоопределям
Община Лясковец	12 778	12 113	307	263	53	42
Лясковец	7 725	7 406	150	106	32	31
Джулюница	1 869	1 858	3	8	-	-
Добри дял	948	650	144	143	-	11
Драгижево	765	736	5	6	18	-
Козаревец	894	891	-	-	3	-
Мерданя	577	572	5	-	-	-

Данни брой лица общо за Общината и по населени места, определящи като майчин език към 01.02.2011г.

Населени места	Брой лица, отговорили на въпроса	Майчин език				
		български	турски	ромски	друг	не се самоопределям
Община Лясковец	12 745	12 064	307	250	76	48
Лясковец	7 700	7 377	150	95	44	34
Джулюница	1 874	1 856	3	8	7	-
Добри дял	947	645	150	141	-	11
Драгижево	761	731	4	6	17	3
Козаревец	889	885	-	-	4	-
Мерданя	574	570	-	-	4	-

➤ Безработица

Община Лясковец е „Община от селски тип”, със минимални възможности за разкриване на нови работни места, дори през последните години се наблюдава увеличаване на безработните. Видно от таблицата, е че най - голям е броя на безработните в административния център на общината, което е резултат пък от броя на населението в града. Тенденцията при безработицата е за увеличаване на безработните лица, като отбележим минимален спад през 2010 г. Доминираща роля в структурата на безработицата имат лицата със средно образование.

Висок е и относителният дял на безработните младежи със средно образование.

Все по трудно е на населението над 50 годишна възраст да намира работа, на което се дължи и по-високия брой безработни в сравнение с абсолютния брой на безработните младежи в общината.

Регистрираните безработни в община Лясковец за периода 2008 г. - 2012 г.

	2008 год.			2009 год.			2010 год.			2011 год.			2012 год.		
Населени места	общо	до 29 г.	над 50 г.	общо	до 29 г.	над 50 г.	общо	до 29 г.	над 50 г.	общо	до 29 г.	над 50 г.	общо	до 29 г.	над 50 г.
с.Джулюница	61	3	42	56	7	31	26	5	19	66	12	26	112	11	64
с.Добри дял	25	4	18	31	3	22	20	5	14	42	6	28	71	10	42
с.Драгижево	7	0	5	6	0	4	16	4	7	23	4	10	52	7	20
с.Козаревец	18	0	14	22	2	17	7	0	8	18	1	9	41	5	13
гр.Лясковец	348	5	90	463	12	93	268	29	114	400	58	139	429	85	144
с.Мерданя	4	0	3	16	3	8	14	4	12	17	4	10	32	5	12
община Лясковец	463	12	172	594	27	175	351	47	174	566	85	222	737	123	295

Средно годишно равнище на безработица в община Лясковец за периода 2008 – 2012 г.

	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012г.
Регистрирани безработни в абсолютен брой	461	574	448	518	585
Средно равнище на безработица в относителен дял	6%	7,5 %	5,9 %	8,7 %	9,8 %

Тенденцията за увеличаване на средно годишното равнище на безработица в община Лясковец е в синхрон с увеличаване на безработицата на национално ниво, като за 2012 г. тя е 12,4 %, а за община Лясковец 9,8 %.

От анализа на данните за населението се констатира следното:

- броят на населението в общината постепенно намалява;
- по-голяма част от населението (около 62 %) е съсредоточена в град Лясковец и продължава обезлюдяването на малките населени места; съществува тенденция на застаряване на населението;
- равнището на безработица постепенно се увеличава.

2.4. Икономическа база

➤ Обща характеристика и структура

Характерното за икономиката на община Лясковец е балансираното развитие на промишлеността и селското стопанство. Характеризира се с преобладаващ дял на преработващата промишленост спрямо търговията и услугите, и селското стопанство. Съотношението е 20 : 9,0 : 1,0 в полза на преработващата промишленост. Структуроопределящ отрасъл е преработващата промишленост, следвана от търговията и услугите, селското стопанство и строителството. Частният сектор е преобладаващ.

Нетните приходи от продажби за периода 2008 – 2011г. са както следва: 207 149 000 лв.; 212 459 000 лв.; 275 183 000 лв.; 234 388 000 лв., и показват тенденция към нарастване до 2010г. и спад за 2011г. Най-голям дял има отрасъл преработваща промишленост с 64% , следвана от търговията с 28%.

Промислените фирми са с решаваща роля за осигуряването на работни места, ограничаването на миграцията на населението и устойчивото развитие на общината. Фактор за устойчивото развитие на общината е по-нататъшното стимулиране на сектора на малките и средни предприятия, развитието на местното предприемачество и укрепване на частния сектор.

Чуждестранните инвестиции в страната са недостатъчни. Положителна тенденция е тяхното нарастване през последните години, но те не са достатъчни за оказване на трайни икономически последици за общината.

Основните показатели на стопанските единици за периода 2008 г. - 2010 г. (по данни на Териториалното статистическо бюро) са представени в **Приложение № 3.**

➤ Селско стопанство

Растениевъдство

Високият дял на обработваемата земя и добрите природно-климатични условия са предпоставка за добре развито селско стопанство.

В разпределението на обработваемата земя най-голям е дялът на зърнените култури. Произведеното хлебно зърно от есенниците е в количество, което гарантира хлебния баланс на общината и задоволяването на личните стопанства. Декарите на есенниците - пшеница и ечемик са се увеличили както следва: за 2003 г. - 27680 дка ; за 2004 г. - 39230 дка и за 2005 г. - 43130 дка. Средните добиви от тези култури в кооперациите варират в различни граници в зависимост от климатичните условия. От техническите култури слънчогледът заема площ от 13000 дка, а царевичата за зърно е разположена на площ от 3000 дка.

Зеленчукопроизводството е изцяло в частния сектор. Площи, засети със зеленчуци са на територията на цялата община, като с. Джулюница се оформя с най-голяма концентрация на зеленчукопроизводители. Доматената култура заема площ от около 650 дка, пиперът е с площ 48 дка, а краставиците са 20 дка. През последните години се наблюдава тенденция към увеличаване производството на зеленчуци. Добре са развива и оранжерийното производство в частния сектор, като продукцията се използва освен за задоволяване на личните потребности и за продажба.

Една от сериозните слабости в отрасъла е недостатъчното обединяване на земеделските стопани в асоциации и сдружения за защита на техните интереси пред различните държавни институции.

Благоприятните почвено-климатични условия и съществуващите традиции са предпоставка за отглеждането на лозови насаждения. Населението на общината притежава дългогодишен опит в лозарството и винопроизводството, но състоянието на подотрасъла в момента е критично. Високите разходи по обработката, липсата на механизация и високите цени на растителнозащитните препарати доведоха до влошаване състоянието на лозовите насаждения. Към настоящия момент около 70% от плоди даващите лозови насаждения са с изтекъл срок на експлоатация. Не по-малки са техническите и финансови проблеми, свързани с изкореняването на бракуваните и не възстановили насаждения и обновяването на лозовите масиви. Успех в това отношение е влизането в плоди даване през 2004 г. на младото лозе от 150 дка на “Лесков ски лозя АД” и Община Лясковец.

Значителни части от площите с трайни насаждения са унищожени или изоставени, но през последните няколко години се наблюдава процес на възстановяване и увеличаване на традиционни такива, основно - на лозови масиви, като са заявени и инвестиционни намерения за развитие на място на преработващи мощности.

Животновъдство

Животновъдният отрасъл на територията на общината се развива изцяло в частния сектор, с изключение на ЗПК "Единство-Лясковец", отглеждаща около 60 говеда. В отрасъла се наблюдава спад. Средната производителност в отрасъла е ниска поради липсата на елитни породи и отсъствието на механизация при процеса на отглеждане. Неблагоприятната икономическа среда, създадена от високите цени на фуражите, енергията, лекарствата и ниските изкупни цени на угоените животни, главно поради внос, доведе до унищожаване на съществуващия потенциал.

Броят на селскостопанските животни, отглеждани на територията общината за 2004 г. е 1968 бр.говеда, 6142 бр.овце, 3332 бр.кози, 6580 бр.свине и 19454 бр.птици, в сравнение с 2012 г. - 1944 бр. говеда, 4691 бр. овце, 1972 бр. кози, 2526 бр. свине и 6056 бр. птици, е налице тенденция за намаляване броя на отглежданите селскостопански животни.

Пчеларството е специфичен сектор от животновъдството, който се характеризира с национално покритие, семеен характер на бизнеса и изключително широко разпространение. Към настоящия момент на територията на общината са регистрирани 2283 пчелни семейства, разположени в 133 пчелина. Благоприятните климатични условия, наличието на богата растителност и големия опит на пчеларите, комбинирани с подходящи програми за подпомагане и стимулиране ще доведат до увеличаване на произведената продукция и до превръщането на подотрасъла в сериозна възможност за получаване на добри доходи от населението.

Наличната селскостопанска техника, с която се обслужват двата отрасъла включва 25 бр. комбайни, 7 бр. верижни трактори, 48 бр. болестни трактори, 26 бр. сеялки, 30 бр. култиватори, 34 бр. плугове, 28 бр. пръскачки, 11 бр. слами преси, 49 бр. ремаркета, 7 бр. тороразпръсквачи, 37 бр. брани, 5 бр. валяци, 10 бр. косачки, 5 бр. прашалки и 2 бр. челни товарачи. Техниката е остаряла и амортизирана главно в земеделските кооперации, а при арендаторите е обновена със средства, получени от предприсъединителните фондове на ЕС.

Селскостопанска инфраструктура

От съществуващата инфраструктура гара с. Джулюница, общ. Лясковец се е оформила като център за извършване на товарни дейности на селскостопанска продукция, поради разположения на близо консервен завод „Домат”.

Бившите стопански дворове са частично ликвидирани, като част са разпродадени и са частна собственост. Доколкото в части от останалите се развиват някакви дейности със селскостопански характер, те са свързани предимно с животновъдството.

През 2011година е изградена в Промислената зона на гр. Лясковец (част от бившия стопански двор) зърнобаза от пет броя силози с елеваторна кула.

В отделните населени места, в техните землища или стопански дворове, от частни земеделски стопани са изградени складове за селскостопанска техника и прикачен инвентар. В землището на с. Козаревец се изгражда Представителство на селскостопанска техника с РЗП около 1500м².

➤ Горско стопанство

Горските територии на територията на общината е около 2580.1 ха.

Горите са предимно широколистни.

Територията на общината изцяло е в границите на Държавно горско стопанство "Горна Оряховица".

Горските територии, собственост на Община Лясковец са с обща площ 214.4 ха.

Имотите са представени в следната таблица:

Землище	имоти №№	площ (дка)
1. гр. Лясковец	308011	74.000
	000464	9.63
	000462	3.999
	000360	12.497
	000417	1.204
	000701	86.992
2. с. Козаревец	150026	16.001
3. с. Добри дял	221053	5.000
	000217	160.466
	250001	559.267
	250003	35.910
	250005	40.772
	263081	108.984
	265022	71.617
	000152	44.613
	000150	70.764
4. с. Джулюница	265024	22.987
	000415	63.507
	000416	44.185
	000417	336.785
	268130	18.525
	268126	4.875
	000410	46.913
	191015	6.846
	191017	38.967
	191018	19.885
	191020	12.987
	097024	15.327
	000414	59.549
	000230	57.672
5. с. Драгижево	000304	24.341
	000547	7.962
	000546	3.239
6. с. Мерданя	000300	7.046
	000299	54.832
	032023	3.588
	000525	8.612
		ОБЩО: 2144 дка

➤ Риболов и рибни стопанства

Риборазвъдна дейност се извършва във водоеми в землищата на гр. Лясковец, с. Мерданя, с. Добри дял, с. Драгижево, с. Козаревец.

➤ Строителство

Строителният отрасъл е слабо развит.

Фирма „АРКУС СТРОЙ“ АД в с. Козаревец има изградена производствена база за бетонови разтвори и за маломерни бетонови изделия, склад за инертни материали.

В общинския център гр. Лясковец има изграден търговски център за продажба на

строителни и инертни материали, фирми за производство на дограма и други.

На територията на общ. Лясковец има регистрирани фирми за общо строителство и строителство на жилищни сгради и др. довършителни работи.

➤ Промисленост

Със своите производствени мощности град Лясковец се явява промишлено ядро с над общинско значение. Водещ отрасъл в градската икономика е промишлеността. Нейната отраслова структура включва три подотрасъла: машиностроене, хранително-вкусова промишленост и шивашка промишленост.

Подотрасъл машиностроене:

Според капацитета на предприятията и броя на заетите в тях машиностроенето се явява структуроопределящ подотрасъл за общината. Той е представен от пет предприятия:

- "АРКУС" АД гр. Лясковец – Най-голямото предприятие в Общината. Намира се на около 4 км южно от гр. Лясковец. Предмет на дейност – специална продукция на военнопromишления комплекс, резервни части, газови револвери и др. Основен проблем на фирмата е силната ѝ зависимост от международната конюнктура и външната политика на страната в областта на оръжейното производство и търговията със специална продукция.

- "ФМА" АД – фирма за производство на метални опаковки, в т.ч. метални кутии, капачки тип "Омния" и "Тустоф" за хранителни и нехранителни продукти; лакиране и литография на бяло и покалаено тенеке и алуминиеви листове.

- "ПРИТИ 95" ООД гр. Лясковец – предмет на дейност – производство на домашни камини, камини на газ, камери за вграждане, готварски печки, котлета, барбекюта, аксесоари и др. Фирмата има силно присъствие на международния пазар.

- "ДУНАВ ЛИЗИНГ" АД, с Джулюница – Предприятие за производство на двустранни секретни патрони и метален обков и дървена и алуминиева дограма. Фирмата осъществява дейността си в тясно сътрудничество с чуждестранни инвеститори и има силно присъствие на международния пазар.

„ХИЛЦИНГЕР ПОЛИРНИ ТЕХНОЛОГИИ“ ООД е дъщерна фирма на Фирма С. Hilzinger-Thum (гр. Туттлинген, Германия), производител в областта на шлифъчно - полировъчните инструменти и е водещ световен производител на иновационна висококачествена продукция. Широкият спектър на предлаганата продукция позволява да се комплектват всякакви видове оборудване на разходни материали във всички стадии на производственият цикъл - от грубото обстъргване до огледалното полиране.

- "БМД – Инженеринг" ЕТ

Фирма "БМД – Инженеринг" ЕТ е създадена през 2006 г., като пряк приемник на "Еталон - 91". Във фирмата работят специалисти с над 40 години стаж във везностроенето. Фирмата извършва проектиране, монтаж, поддръжка, ремонт и модернизация на всички видове електронни и механични автомобилни везни, промишлени везни и дозатори.

- "Масив дизайн" ЕТ

Мебелна къща "Масив дизайн" ЕТ е основана през 1993 г. Производствената база е от 2 300 кв.м. в село Козаревец. В нея се изработват висококачествени мебели по индивидуален проект на клиента с безплатен монтаж и доставка, а именно кухни, спални, детско и офис обзавеждане, както и обзавеждане за хотели и магазини, и интериорни врати.

Подотрасъл хранително-вкусова промишленост:

Хранително-вкусова промишленост - производство на вина и спиртни напитки, безалкохолни напитки, сладкарски изделия, рафинирано слънчогледово олио, плодови и зеленчукови консерви.

Териториалното разпределение на фирмите в този подотрасъл е сравнително равномерно и обхваща както град Лясковец, така и селищата на общината.

- "ВИНАРНА ЛЯСКОВЕЦ" АД – производител с традиции на висококачествени вина, високоалкохолни напитки и ракии.

- "СТИЛ - 90" ООД - Фирмата се занимава с производство на плодови и зеленчукове консерви, предназначени за местния и чуждестранен пазар.

- "КЕХЛИБАР" ООД, гр. Лясковец и "АТЛА-МАРИЯ" ООД, с. Козаревец – специализирани в производство на олио;

- "Домат" АД, с. Джулоница – фабрика за преработка на селскостопанска продукция, производство на плодови и зеленчукови консерви, и готови храни.

- „ГО ГРИЛ” ЕООД гр. Лясковец - собствено производство на продукти от червени меса;

- „НИКИ МЕС” ООД гр. Лясковец - месопреработвателно предприятие за преработка на меса от домашни копитни животни;

- „АСТРЕЯ 91” ООД гр. Лясковец – цех за производство на трайни и малотрайни сладкарски изделия в гр. Лясковец,

- „БИОФРУТ” ООД гр. Лясковец – предприятие за преработка, консервиране и замразяване на плодове и зеленчуци (в напреднала фаза на строителство).

"Тотал Вини" ООД е фирма за производство на високоалкохолни напитки, качествени вина и захарни изделия. Тя е едно от новите предприятия на територията на Община Лясковец.

"Бъни" ООД гр. Велико Търново – Предприятие за разфасовка и преработка на пилета

"Болкан фроузен фуудс" ООД е фирма със седалище в с. Джулоница. Тя е ново предприятие за преработка и замразяване на плодове и зеленчуци, изградено на собствена земя с площ 16 дка, със застроена площ 2200 кв. м и застроен обем 13425 куб. м. Базата е въведена в експлоатация през месец юни 2006 година. Изградени са всички необходими производствени, стопански и складови площи. За кратък период "Болкан фроузен фуудс" ООД завоюва устойчиво присъствие на европейския пазар за замразени плодове и зеленчуци и реализира своята продукция в Германия, Англия, Австрия и други.

Сладкарска къща "Аниел" е създадена през 2005 година, от 2008 година развива дейност на територията на община Лясковец в с. Козаревец. Фирмата произвежда и разпространява сладкарски изделия в цялата страна. Обемът на продукцията е около 1.3 тона на ден. Произведените изделия се отличават със специфичен домашен вкус.

"Стефанов – Иван Стефанов 04" ЕООД е фирма с база в с. Драгижево и предмет на дейност производство на трайни и сурово сушени колбаси.

Подотрасъл химическа промишленост:

- "РАПИД ОЙЛ ИНДУСТРИ" АД – предприятие за производство на органични масла и биодизел.

Подотрасъл шивашка и текстилна промишленост:

- "ЕВРОТЕКС 21" ЕООД гр. Лясковец – фирма за производство на килими за баня, ръчен тъфтинг, производство на автомобилни стелки, пердета и аксесоари към тях. 95% от продукцията на фирмата е предназначена за външния пазар. Продукцията е получила сертификат за европейско качество.

Основните изводи по отношение състоянието на промишлеността на територията на общината са:

- много от предприятията не работят или работят с минимален капацитет;

- има сериозни инвестиционни намерения за изграждане на нови обекти в землищата на някои населени места - Лясковец, Джулоница и други.

Устройственият аспект е разгледан в т. 2. 5.

➤ Търговия и услуги

Търговската дейност в община Лясковец се осъществява чрез обекти за хранене, магазинна мрежа, ателиета за услуги, офиси.

Разпределението на обектите на търговията и услугите е равномерно на територията на общината, като най-много търговски обекти функционират на територията на гр. Лясковец -137 бр. На територията на останалите населени места са както следва: с. Добри дял – 9 бр., с. Мерданя – 11 бр., с. Козаревец – 10 бр., с. Драгижево – 10бр., с. Джулюница – 22 бр.

"Грестокомерс" ООД - фирмата притежава складове за търговия с хранителни стоки - сладкарски изделия, безалкохолни напитки, местни, рибни, плодове и зеленчукови консерви, пакетирани хранителни стоки и др. Фирмата е лидер в продажбата на бързооборотни стоки на територията на Централна Северна България. Фирмата е създадена през 1993 г. и оттогава се е утвърдила като надежден партньор за повече от 4000 клиенти и над 100 производители. С преместването на централното си управление в Лясковец фирмата открива складова база с площ 7000 кв.м

На територията на Общината няма изградени обекти на големи търговски вериги. Населението ползва услугите на такива, в близките до общината градове Велико Търново и Горна Оряховица.

➤ Туризм

Общинският център Лясковец съществува като град от 1880 година, но процесите на формиране на селището датират от IV-V в. пр. н. е. оставяйки в наши дни чудесно наследство от множество архитектурни паметници – старинни къщи, пет църкви, една от които «Св.Димитър» е построена по план и надзор на големия български строител Уста Кольо Фичето.

Основа за развитието на туризма е съществуващото богато културно-историческо наследство. В града са запазени повече от 120 сгради - паметници на културата от епохата на Възраждането, които са свързани с местната история, бит и култура.

Върху непристъпните скали на Арбанашкото плато, над гр. Лясковец доминира манастирският ансамбъл “Св. Св. Апостоли Петър и Павел”. Сполучливият избор на място и композиция, и добрия външен вид го прави естествен кулминационен завършек на Лясковската долина. Създаден през първите десетилетия на Второто българско царство той достига своя икономически и духовен разцвет през XIX век, когато на 12 май 1874 г. в него е открито Първото богословско училище в България. Като първо висше учебно заведение в страната по това време, то привлича ученици от цяла България, развива се успешно и се оформя като център за запазване на българската култура и самосъзнание. В навечерието на деня на Светите Апостоли Петър и Павел на поляните около манастира се организира регионален фолклорен събор.

В дните около празника „Гергьовден” се провежда национален събор на овцевъдите.

В източния край на с. Мерданя до пътя, свързващ гр. Горна Оряховица - Лясковец и Елена се намира Мерданският манастир „Св. Четиридесет мъченици”, който също е обект за посещение от туристи.

В сферата на туризма през последните години се забелязват положителни промени и оживление. Към момента на територията на общината функционират водно-увеселителен комплекс „Водопада”, ловна хижа и ваканционно селище с почивна станция и хотелска част, семеен хотел ЕТ „Димитър Димов” в гр. Лясковец, къща за гости ”Мортимър Енд О Конър” в с. Драгижево, къмпинг „Велико Търново” в с. Драгижево.

В гр. Лясковец има изграден Музей на градинарството, който е единствен по рода си в страната и разполага с "Атракционно-дегустационен център" и оборудвана семинарна зала. Маркирани са туристическите маршрути до местностите “Ксилифор”, хижа “Божур” и с. Арбанаси. По пътя София-Варна, в землището на с.Добри дял се намира язовир "Пехчана", в околността на който са изградени ресторант и база за риболов и водни спортове.

Наличните природни, културни и исторически забележителности дават сериозно основание за извеждането на туризма като приоритетен отрасъл в общината. развитието на екотуризма и селския туризъм ще доведе до нови възможности за разрастване на

малкия и средния бизнес. Ще се създадат нови работни места и ще се промоцира използването на местните природни ресурси. От друга страна, необходимостта от развитие на туризма ще доведе до нарастване на инвестициите, подобряване на инфраструктурата и по-добро маркетингово на туристическите обекти.

Средства за подслон и места за настаняване	Легла - брой	Легла денонощия - брой	Реализирани нощувки	
Почивна станция "Лесопарка"	50	18000	4053	647
Хотел "Манастира"	50	18000	5031	1799
Семеен хотел ЕТ "Даниел Димов"	18	6480	680	5070
Самостоятелни стаи Ловна хижа „Сокол“	8	2680	427	334
Къща за гости „Мортимър енд О'Конър"	7	1260	86	231

2.5. Териториална структура, земеползване и баланс на територията

Общата площ на общинската територия е 177 345 дка. В границите ѝ влизат землищата на шест населени места - град Лясковец с площ 49 906 дка и петте съставни села с площи както следва: с. Джулюница – 39 569 дка, с. Козаревец – 20 175 дка, с. Добри дял – 30 423 дка, с. Драгижево – 17 016 дка и с. Мерданя – 20 256 дка.

Релефът на територията, обхваната в общинските граници, е хълмисто - равнинен. Природогеографските характеристики (описани в т.2.2), обуславят различията в усвоеността на територията като функционално съдържание и съотношението в застъпеността на отделните функции като земеползване - традиционно и актуално състояние.

2.5.1. Основните елементи на териториалната структура на общината са:

➤ Територии за нуждите на селското стопанство.

Земите за нуждите на селското стопанство заемат най-голям дял от общата територия на общината – 78,59%. По-голям процент такива земи са в обхвата на землищата на гр. Лясковец и с. Джулюница.

Обработваемата земя е 84,11% от земеделските територии и 63,25% от цялата територия на общината, отличава се с висока продуктивност, което е показател за възможности за развиване на ефективно земеделие.

➤ Територии за нуждите на горското стопанство

Земите за нуждите на горското стопанство съставляват едва 13,50% от територията на общината и като цяло са недостатъчни за екологичното равновесие на региона. Най голяма площ от този вид е съсредоточена в землището на с. Добри дял и с. Джулюница.

Необходимо е да се предприемат мерки за увеличаването им чрез залесяване на защитни ивици около транспортни съоръжения, промишлени, специални и други урбанизирани територии и водни площи.

➤ **Населени места**

Урбанизираните територии обхващат 5,06% от общата територия на общината. Населените места са общо 6.

Общинският център- гр. Лясковец е с най голяма площ, следван от с. Добри дял, с. Джулюница, с. Козаревец, с. Мерданя и с. Драгижево.

По голяма част от населените места са разположени в близост до първокласен път от републиканската пътна мрежа път I-4 „Велико Търново – о.п. Омуртаг”.

По-значими по площ обособени урбанизирани територии с производствено и складово предназначение извън границите на населените места са:

- в землището на Лясковец три зони: Промислена зона Лясковец, Промислена зона „Честово” и „Аркус” АД;
- в землището на с. Джулюница - една промишлена зона в район гара Джулюница, където се намира и консервен завод „Домат” АД.

➤ **Територии за нуждите на транспорта**

На територията на общината е развита система от транспортни артерии в задоволителен обхват, разположена на 1,52% от общата площ, в т.ч. надлез на път I-4 «София - Варна» и надлез на път III-514 «Камен - Велико Търново».

➤ **Водни течения и водни площи**

На територията на общината има 2185 дка водни площи (1,23%) в т.ч. реки (р.Янтра, преминаваща през землищата на гр. Лясковец и с. Козаревец и р. Джулюнска през землището на с. Джулюница); язовири (около 15 микроязовира), водоеми и канали - общо 1410 дка, равномерно разпределени във всички землища; езера - 20 дка предимно в с. Добри дял; блата и мочурища - 285 дка предимно в землището на с. Козаревец; рибарници и солници - 10 дка в землището на гр. Лясковец. Язовирите като цяло са недостатъчни по обем и е затруднено стопанисването им. Има изградени напоителни и отводнителни съоръжения, които с течение на годините са изоставени поради променена икономическа обстановка и повечето от тях към настоящия момент не се използват. Икономическата ситуация в момента не предполага наличието на интерес към тяхното възстановяване. Изградените съоръжения за предпазване от наводняване на реките Джулюнска и Кесаревска в землището на с. Джулюница са в задоволително състояние и нормална експлоатационна годност.

От Басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район гр.Плевен (БДУВДР) е предоставена на хартиен носител карта на Община Лясковец в М:75 000 (**Приложение № 4**), съдържаща повърхностните водни тела, мониторинговите станции на подземни води, границите на екологичната система „Натура 2000” по местообитания. Информацията необходима за изработване на ОУПО, налична в БДУВДР включително Плана за управление на водите и Плана за управление на риска от наводнения, е достъпна на Интернет адреса на БДУВДР: www.bd-dunav.org .

➤ **Територии за добив на полезни изкопаеми**

На североизток от гр. Лясковец има големи количества залежи от глина, а в землището на с. Драгижево има големи количества от карстови варовици и функционира кариера за чакъл, стопанисвана от “Стрела” ООД с площ 144 дка. В землището на гр. Лясковец се експлоатират залежи от мергели и глина върху площ от 189 дка.

2.5.2. Актуално състояние и тенденции в земеползването:

По-горе, в т. 2.4. е представено териториалното разпределение на основните селскостопански дейности, респ. преобладаващото трайно предназначение на земите от селскостопанския фонд, съобразно почвените, релефните и климатичните характеристики и местните традиции. Следва да се добави, че известните промени в земеделието, настъпили в страната през последните 15-20 години, са засегнали и община Лясковец.

На територията на общината към настоящият момент отпадна необходимостта от

възстановяване на съществуващи лозови масиви, поради което в с. Добри дял съществуващите 248 дка са изкоренени.

На територията на общината към настоящият момент отпадна и необходимостта от възстановяване на съществуващи овощни масиви, поради което съществуващите 1427 дка овощни градини са изкоренени и преобразувани в земеделски земи.

През последните години се наблюдава процес на възраждане на селскостопанските дейности, както в земеделието, така и в скотовъдството, основаващ се най-често на окрупняване в по-големи масиви чрез арендуване на частни земеделски земи в зърно-производството, на масиви с трайни насаждения, на първо място - лозови (Лясковец). Към момента не се реализират възможностите за поливно земеделие.

Актуалните предизвикателства, отнасящи се за земите от горския фонд, са свързани основно с превенцията срещу браконьерско изсичане, с опазването на защитените територии и с оптималната реализация на рекреационния ресурс, какъвто представлява „Лесопарк“ Лясковец.

При извеждане на сечите (отгледни и санитарни) да се отсичат първо повредените, болни и загинали дървета. Добитите дърва и материали, както и сухата паднала маса, да се извозват своевременно.

За предотвратяване появата на насекоми и гъбни вредители, редовно да се почистват сечищата от отпадъците след сечта. За предотвратяване на масово разпространение на гъботворка, периодично да се дезинфекцират заразените гори на територията на общината.

В с. Мерданя и в с. Драгижево са налице намерения основно за развитие на обитаването ("второ жилище"), на отдиха и на обслужването.

Има тенденция за увеличаването на урбанизираните територии с производствено и складово предназначение в землището на гр. Лясковец, отчасти в с. Драгижево (за фотоволтаици) и с. Козаревец.

От Общинската служба по земеделие гр.Лясковец е предоставена информация в табличен вид относно баланса на териториите: по видове собственост; по видове територии по предназначение; по начин на възстановяване на имоти; по категории земя; по начин на трайно ползване както за цялата община, така и за землищата на отделните населени места.

На основание на тази информация са изготвени и долните таблици.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ ПО ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ ПО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

№ по ред	населено място	Селскостопанска територия, /дка/	Горскостопанска територия, /дка/	Населени места /дка/	водни течения и плочи /дка/	добив на полезни изкопаеми /дка/	транспорт /дка/	обща площ /дка/
1	2	3	4	5	6	7	8	12
1.	Лясковец	43 685	2 543	2 056	452	189	981	49 906
2.	Джулюница	29 734	6 731	1 790	738	-	576	39 569
3.	Добри дял	20 105	8 344	1 748	74	-	153	30 423
4.	Козаревец	16 414	1 343	1 545	475	-	397	20175
5.	Мерданя	14 994	3 945	919	214	-	184	20 256
6.	Драгижево	14 444	1 029	911	232	-	399	17 016
ОБЩО								177 345

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ ПО ВИДОВЕ СОБСТВЕНОСТ ПО ЗЕМЛИЩА

№ по ред	населено място	държавна публична /дка/	държавна частна /дка/	общинска публична /дка/	общинска частна /дка/	частна /дка/	обществени организации /дка/	чуждестранна /дка/	религиозна /дка/	Съсобственост /дка/	обща площ /дка/
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13
1.	Лясковец	1671	2530	4649	4461	27202	4321	15	425	4632	49906
2.	Джулюница	1797	2989	5080	4343	21544	1760	5	30	2020	39569
3.	Добри дял	139	1445	2677	1822	19061	3141	22	-	2116	30423
4.	Козаревец	939	1187	2025	579	11233	2470	-	25	1716	20175
5.	Мерданя	146	2664	1333	910	12566	1479	-	137	1022	20256
6.	Драгижево	116	1229	1841	572	10279	1791	11	18	1050	17016
ОБЩО		177345									

*-източник Общинска служба земеделие гр.Лясковец

2.6. Селищна мрежа

Анализът се отнася за землищата на населените места - кметства.

Населените места на територията на община Лясковец по брой и видове са: 1 град и 5 села; по административен статут 6 кметства, вкл. центърът на общината гр. Лясковец.

Административният статут и категориите на населените места, както и категориите им по Наредба № 7, §1, ал.1 и 2 са следните:

в категорията „много малки градове” – с население до 10 000 жители - гр. Лясковец (8179 души).

Селата се категоризират в две групи:

в категория „средни села” с население от 1000 до 2000 - с. Джулюница(1868души);

в категория „малки села” с население от 250 до 1000жители - с. Добри дял (958 души), с. Козаревец (884 души), с. Драгижево (816 души), с. Мерданя (570 души).

Числеността и възрастовата структура на населението е представена в точка 2.3 Демографски потенциал.

На територията на общината са населените места са равномерно разпределени по цялата територия..

Средната гъстота на населението на територията на цялата община е 74,84ж / 1 кв. км.

2.6.1. Структура и функционални характеристики

На територията на общината, в зависимост от географското положение, природно климатичните условия и функционалните и пространствени връзки, селищата се групират (респ. гравитират към) по следния начин:

- Административния център гр. Лясковец е разположен в западната част на общината. Той е в непосредствена близост (двата града са свързани помежду си с тротоар) до съседния общински център гр. Горна Оряховица, с когото поддържа традиционни активни връзки. Активни са връзките на гр. Лясковец с гр. Велико Търново – общински и областен център предвид късото разстояние. Град Лясковец има функционална връзка с ж.п. възел Горна Оряховица и международно летище Горна Оряховица. Това както и средищното му разположение на национално ниво, близостта му с първокласен път от републиканската пътна мрежа, му дава възможност за активни връзки с населени места от територията на цялата и чужбина.

Има развита преработваща промишленост най-вече в областта на машиностроенето, хранително-вкусовото и текстилно производство.

Като туристическа дестинация се откроява с единствения по рода си музей на

“Градинарството и лозарството” с музейна сбирка, с аранжиран вътрешен двор, в който са пресъздадени с подходящи експонати традиционни дейности за района. Музеят разполага и с “Атракционно - дегустационен център” и оборудвана семинарна зала.

Туристически интерес представлява и манастира „Св.Св.Петър и Павел”, разположен в близост до границата със землището на с. Арбанаси, което е културен и туристически потенциал на национално ниво.

- В източния край на община Лясковец е разположено с. Джулюница. Посредством път I-4 (В.Търново – о.п. Омуртаг) се свързва с общинския център на съседната община гр. Стражица, а посредством път III-4004 с общ. Златарица. Много по активни са връзките му посредством път I-4 с общинския център гр. Лясковец, въпреки че е най отдалечен от него в сравнение с останалите населени места от общината. Селото е с традиции в зеленчукопроизводство, зърнопроизводство и с потенциал за овощарство. Железопътната линия (гара Джулюница) дава възможност за по-лесното транспортиране на готовата селскостопанска продукция до потребителя.

- Село Козаревец и с. Добри дял са разположени в средната част от северната и южната страна на републикански път I-4. Село Добри дял посредством път I-4, а с. Козаревец и посредством общински път IV - 51411 са свързани с общинския център гр. Лясковец. С. Козаревец се очертава като селище с потенциал за развитие в преработващата промишленост.

- Село Мерданя е разположено в най южната част на територията на общината и посредством път II-53 на юг се свързва с гр. Елена, на север с общинския център гр. Лясковец и с. Драгижево. Посредством път III-5301 е непосредствена връзката с гр. Златарица.

- Село. Драгижево е разположено в югозападната част от общината, почти на равно отстояние от с. Мерданя и гр. Лясковец.

Всички села на територията на общината са с традиции в областта на животновъдството.

Предвид близките разстояния между гр. Лясковец и съседните общински центрове, населените места от общината имат традиционни икономически и културни връзки с градовете Горна Оряховица и Велико Търново.

2.6.2. Населени места в общината

2.6.3. Анализът е насочен към условията и качествата на селищната среда като цяло

➤ жилищна изграденост:

- гр. Лясковец

Най старата част от жилищата, са строени преди повече от 100 години. Голяма част от тях са били съборени от голямото земетресение през 1913г. с епицентър Горна Оряховица. Останалия от този сграден фонд са сформирани предимно в четири архитектурни ансамбъла – „Ланджов двор” , по улиците: „Чумерна”, „Велчова завера”, „Трети март”, а други не са локализирани в групи.

Част от сградите са изоставени от собствениците, не са поддържани, рушат се и са застрашени от самосрутване. Има и такива , които не се ползват от собствениците.

Друга част от сградния фонд са строени в периода от 1960 до 1980год. От тях има еднофамилни, двуфамилни и многофамилни –по реда на закона за жилищностроителните кооперации (ЖСК).

През този период са обособени и няколко квартала с многоетажно комплексно застрояване (ЕПЖС). Тези сгради са с добра благоустроеност, но много рядко с добра топлоизолация. Част от тях вече се нуждаят от текуща поддръжка и ремонт.

Градът като цяло все още е запазил спокойствието и уравновесеността на човешките градски пространства. Къщата, дворот, махалата съставляват единна обемно-

пространствена и социалнопсихологическа среда, към която обитателите са силно привързани и която предпочитат.

Предстои разработване с елементи на отдиха и атракциите на зелен пробив в рамките на "Голямата и малка бръв".

- Останалите населени места от общината – с. Джулюница, с. Козаревец, с. Добри дял, с. Мерданя и с. Драгижево са с изградени жилища, по-голямата част от които са строени в периода 1945-1965 г. Налични са сгради, строени преди повече от 100 години, част от които също са изоставени, неподдържани и почти рухнали. Сградите не са с добра благоустроеност, рядко са с добра топлоизолация.

В последните 10-15 години се наблюдава тенденция на строеж на нови еднофамилни сгради и реновиране на съществуващи като тип „второ жилище”.

➤ **наличие на социална инфраструктура**

В населените места, като цяло, няма недостиг на обекти на социалната инфраструктура. По-подробно състоянието и проблемите са третираны в т. 2. 8.

➤ **наличие на техническа инфраструктура**

Състоянието и проблемите на техническата инфраструктура са разгледани в т. 2. 12.

➤ **комунално състояние и благоустройство**

Всички населени места в общината имат организирано събиране на битовите отпадъци и пълно оборудване със съдове за събирането им. Община Лясковец ползва депото за битови отпадъци на община Велико Търново, край с. Шереметя. По-подробни данни за управлението на отпадъците са дадени в т. 2. 13.

Община Лясковец участва в създаденото регионално сдружение „За чисти селища” с цел изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново.

Във всички населени места има гробищни паркове.

➤ **кадастрална и планова основа**

Кадастралната и планова осигуреност на град Лясковец и останалите населени места в общината е показана в Приложение № 5, а изводите от анализа са посочени в т.2.14.3.

2.6.4. Селищни образувания - терени с променено селскостопанско предназначение и представляващи урбанизирани територии (вилни зони) извън населените места на територията на Община Лясковец досега не са се развили.

2.7. Обитаване

2.7.1. Териториално разпределение на видовете обитаване

Населените места на територията на община Лясковец са лесно достъпни с транспорт и се характеризират с постоянно обитаване.

2.7.2. Състояние на фонда

От 1647 сгради в гр.Лясковец най-голям е дялът на сградите изпълнени от носещи тухлени стени и тавански дървен гредоред – 778 броя (47%), следвани от тези с носещи тухлени стени и стоманобетонна плоча – 535 броя (32%). Около 13% са сградите зидани със сурови тухли (кирпич). Сравнително малък е процента на масивните сгради със стоманобетонна носеща конструкция – 4,4%.

В град Лясковец фондът като цяло е в сравнително добро състояние, с изключение на някои от старите сгради, за който не са полагани грижи. Жилищата за постоянно (целогодишно) обитаване са благоустроени (без топлофикация), с обща канализация, но

рядко със съвременна топлоизолация.

И в селата най – голям е дялът на сградите изградени с носещи тухлени стени и тавански дървен гредоред средно около 63%. Процентът на сградите зидани със сурови тухли (кирпич) е средно около 14%, като най-много такива има в с.Джулоница – 32% от сградния фонд, а най-малко в с.Козаревец – 9%.

В селата сградния фонд също е в сравнително добро състояние, с изключение на някои от старите сгради, за които не са полагани грижи. Няма изградена обща канализационна мрежа за битови отпадни води. Благоустрояването на тези села не отговаря напълно на съвременните изисквания и се нуждае от допълнителни инвестиции.

2. 7. 3. Жилищен стандарт

Жилищният стандарт в гр. Лясковец в сградите в комплексно или кооперативно застрояване, изградени през 1960-1990г. е 25-30 кв.м. / жител. Преобладаващият начин на застрояване е малкоетажно, което при обитаването им от едно домакинство осигурява стандарт от 30-35 кв.м. / жител.

В града проблеми с жилищния стандарт няма. Броят на жилищата е 3700, като от тях 287 или около 8% са необитаеми. Обратното - в селата има излишък от жилищни площи. Процентът на необитаемите жилища там средно е 33%, като най – малък е в с.Козаревец – 22%, а най-висок в с.Добри дял – 43%.

2.8. Социална инфраструктура

2.8.1. Инфраструктура на здравеопазването

Мрежата от заведения и структури, осигуряваща извънболнична помощ в община Лясковец, включва:

Вид лечебно заведение:	брой
Индивидуална практика за първична медицинска помощ	4
Индивидуална практика за първична помощ по дентална медицина	10
Групова практика за първична медицинска помощ	1
Групова практика за първична помощ по дентална медицина	2
Индивидуална практика за специализирана мед помощ	1
Медицински център	1
Самостоятелна медико - техническа лаборатория	1
Всичко лечебни заведения:	20

Извън гр. Лясковец, в който е разположена почти изцяло инфраструктурата на здравеопазването, постоянни лекарски практики на място има в селата Джулоница и Мерданя, а в останалите села Козаревец, Добри Дял и Драгижево са приходящи.

В община Лясковец има 2 аптеки и 3 дрогерии.

Постоянна детска ясла има в гр. Лясковец с общ капацитет 160 деца, от които 40 места във филиала в с. Джулоница.

Като обща оценка може да се заключи, че здравеопазването като мрежа от здравни заведения, покрива нуждите на населението от общината, но би било добре да се увеличи индивидуално специализираната практика в гр. Лясковец и да се подобри материално-техническата база на лечебните заведения като цяло в общината.

2.8.2. Инфраструктура на социалните грижи.

Обекти от социалната инфраструктура на територията на община Лясковец, които обслужват населението и предоставят социална грижа са: Център за социална рехабилитация и интеграция – капацитет 20 лица; Център за настаняване от семеен тип за деца – капацитет 10 деца; Дневен център за стари хора – капацитет 30 възрастни лица; Домашен социален патронаж – капацитет 100 лица. Изградена мрежа от социална услуга в общината е Обществена трапезария - капацитет 50 места; Личен асистент – капацитет 20 лица и Социален асистент – капацитет 4 лица.

Функционират седем клуба на пенсионера и два на инвалида, като два от пенсионерските клубове и единия от клубовете на инвалида са в гр. Лясковец, а останалите в съставните на общината села.

2.8.3. Инфраструктура на образованието.

Обектите на образователната структура в пределите на община Лясковец наброяват 11 детски и учебни заведения, от които 3 детски градини в гр. Лясковец и по една в с. Джулюница, с. Козаревец, с. Добри Дял и с. Драгижево. Училищата са четири, от който три в гр. Лясковец – две начални и едно средно общообразователно, и едно основно в с. Джулюница.

Материално-техническите бази на училищата и детските градини са в много добро състояние да поемат потребностите на учениците и децата от общината. Сградите на закритите детски и учебни заведения представляват ценен ресурс за бъдещи инвестиционни общински инициативи със социална насоченост.

2.8.4. Обекти на културата.

Обектите на културата в общината са концентрирани в административния център гр. Лясковец, между които са 1 градско и 5 селски читалища с библиотеки към тях. Всички тези обекти са със собствени бази, които се нуждаят от ремонт и модернизация.

Паметниците на културата на територията на общината са обособени в няколко групи: църкви (общо дванадесет на брой за общината, като пет от тях са в гр. Лясковец); манастири ("Св. св. Петър и Павел" в гр. Лясковец и "Св. Четиридесет мъченици" в с. Мерданя); Музей на гурбетчийското градинарство в гр. Лясковец и други групови и индивидуални паметници на културата. На територията на гр. Лясковец има регистрирани 120 сгради - паметници на културата предимно възрожденски, свързани с местната история и култура, групирани в четири ансамбъла. Концентрацията им в обособени зони поддържа пространствената характеристика на града.

В град Лясковец се намира единственият по рода си Музей на гурбетчийското градинарство, разположен в най-атрактивната част на град Лясковец - "Ланджов двор", в красива стара къща - паметник на културата от Възрожденската епоха. Музеят разполага с музейна сбирка, аранжиран вътрешен двор, в който са пресъздадени с подходящи експонати традиционни дейности за района. Обособена е конферентна зала за провеждане на семинари, конференции, срещи и изложби. Създаден е и атракционно-дегустационен център, едно чудесно допълнение напълно в тон със съвременните изисквания на туризма.

2.8.5. Обекти на спорта.

Спортните традиции на община Лясковец, през годините, обхващат предимно спортовете баскетбол, футбол, борба и лека атлетика. В определени периоди тези спортове са се развивали много добре и в техните области са постигнати значими успехи, като на почти всички участия състезатели от общината са побеждавали или са били на призови места. Подем на местните клубове и отбори се наблюдава главно в периода 1970 - 2000 година. През годините от община Лясковец са произлезли редица спортисти, защитавали имената на големи клубове и това на България на международно ниво.

Спортните обекти на територията на Община Лясковец включват 2 спортни комплекса в град Лясковец, единия съставен от футболен стадион с лекоатлетическа

писта, две спортни площадки, а другия е открит спортен комплекс, който дава възможност да се упражняват спортове като баскетбол, волейбол, футбол на малки вратички, тенис на корт. Отделно комплекса включва детска площадка с 5 детски уреда и пясъчник с тента за най-малките жители на града.

Три стадиона в съставните села на общината, спортни бази, предоставени за използване от спортните клубове, физкултурни салони и спортни площадки към училищата и др. В съставните селища на общината се намират съответно един спортно развлекателен комплекс - в село Добри дял, спортна зала, парк и стадион - в село Джулюница, поземлен имот - в село Мерданя, резервен терен и стадион - в село Козаревец. Всички тези съоръжения представляват публична общинска собственост.

Общата площ на спортните обекти е около 117 дка. Застроената площ е 556 кв.м, а разгънатата застроена площ - 1186 кв.м.

На територията на Община Лясковец действат единайсет спортни клуба, от които седем футболни, един хандбален, един волейболен, един гимнастически и един клуб по ориентиране. Това са: ФК "Левски - Лясковец" - гр. Лясковец, КФС "Юнак" - с. Мерданя, ФК "Спортист" - с. Козаревец, ФК "Владислав - 2004" - с. Джулюница, ФК "Вихър" - с. Добри Дял, ФК "Аркус" - гр. Лясковец, ФК "Прити" - гр. Лясковец, ХК „Владислав - 2009" - с. Джулюница, Волейболен клуб - гр. Лясковец, ГК „Юначе" - гр. Лясковец, СК „Браун Тим" - гр. Лясковец. Всички те вземат участие в множество разнообразни първенства и надпревари, а някои от тях редовно завоюват призови места.

2.9. Културно-историческо наследство

2.9.1. Недвижими паметници на културата

На територията на община Лясковец е съхранено недвижимо културно-историческо наследство, което заедно с природно-географските дадености представлява определен ресурс с изявен научно-познавателен, възпитателен и стопански потенциал. Този потенциал наред с културно-историческото наследство на прилежащите територии и близостта с гр. Велико Търново и с. Арбанаси дава възможност за включване в мрежата на туристическите маршрути.

Настоящият анализ се основава на актуална информация, предоставена от Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН), относно статута по Закона за културното наследство (ЗКН) на обектите и териториите, респективно тяхното разположение, класификация и категоризация, както и на данни и документи от други специализирани разработки и на огледи на място. Предвид спецификата и задачите на ОУПО, акцент е поставен върху онези характеристики и проблеми на недвижимите културни ценности (НКЦ) като система, които имат по-пряко отношение към устройствените процеси, т.е. пространствено-веществените характеристики на паметниците и действащите режими за опазването им на териториално ниво. Едновременно и в анализа (вж. по-долу, както и раздела "Ресурси и обекти на туризма"), и като изискване към плановото решение, са визирани и качествените (ценностните) характеристики на по-крупните обекти и съсредоточия.

Това е така, тъй като ОУПО регламентира, на нивото на пространствена организация, за което е предназначен, сложен комплекс от обществени отношения. Така неговите предвиждания следва да отчетат широкия "публичен интерес" и респектират реалната стойност на НКЦ за обществото.

2.9.1.1. Недвижимо културно-историческо наследство в границите на населените места

По отношение недвижимите културни ценности, съхранявани в границите на населени места: с най-висока степен на концентрация и с най-изявени ценностни характеристики е това в общинския център - гр. Лясковец. В него е представен набор от архитектурни и исторически паметници на културата, които са концентрирани в териториално обособени и относително съхранени урбанистични структури.

➤ В границите на гр. Лясковец

Няма точни исторически данни за възникването на Лясковец. Най-ранният документ, в който се споменава името на селището е турският регистър за облагане на населението в Търновския вилает от 1430г. По време на турското владичество, Лясковец е привилегировано село. Неговите права и задължения са определени с фермана на султан Сюлейман Великолепни от 1538 година. Според този документ, жителите на Лясковец и на още три села са "свободна и привилегирована рая и се управляват самостоятелно". Населението на Лясковец е българско. Според преданието, след падането на България под турска власт, в селото са дошли преселници албанци и се заселили в отделна махала - "Кондювската махала".

Лясковец е разположен в подножието на Арбанашкото възвишение. Отначало селището се е делило на три махали с една черква. През XIXв. са изградени още три черкви и селото вече е имало четири махали. Петата махала е била с. Чертовец. Всяка махала е имала своя черква. Махалите били отдалечени една от друга и жителите им избягвали да се сродяват, но постепенно с нарастването на селото, махалите се слели и се е образувал днешният град. Лясковец е разположен по дължината на пътя Горна Оряховица - с. Драгижево, който е станал главна улица на града. Останалата улична мрежа на града е запазила характера на старите махали - огражда големи квартали, прорязани от множество тесни задънени улички (за достъп до вътрешните затворени парцели, получени при делбата на някогашните големи дворове).

Лясковец е бил типично земеделско селище. Поминъкът на населението е бил земеделие и лозарство, а по късно и градинарство. Това е определило градоустройствения характер на селището. Дворовете са били големи, оградени с каменни зидове, с високи двукрили порти ("вратник"), през които може да мине кола и малки врати за пешеходци ("протки"). В двора освен къщата са били разположени плевнята, оборът ("хляф"), навесът за кола и земеделски инвентар ("сайван"), кочината и др. Дворът е бил разделен на две части - стопански и къщен. В града не е имало занаятчийство и търговия, като поминък на местното население. Занаятчийи, търговци и строители са идвали отвън. Майсторите, построили къщите в Лясковец са дошли от балканските села в Еленско, Габровско, Тревненско, Дряновско.

През XIXв, когато основен поминък на населението става градинарството, се наблюдава икономически разцвет. През този период са построени големите черкви и училището, основано е читалището и е подменена голяма част от жилищния фонд. Характерно за лясковските къщи през периода на Възраждането е, че те имат едно и също разпределение, с едно и също предназначение на помещенията, независимо от имотното състояние на собственика. Къщите са предимно двуетажни, с южно или югоизточно изложение. Изградени са от местни строителни материали - камък, дърво, глина. Покривът е четирискатен, с голяма стреха и покритие от турски керемиди. През епохата на Възраждането (от края на XVIIIв. до Освобождението), можем да разграничим три строителни периода:

1. **XVIIIв** - едноетажни дървени къщи от талпи, без особена архитектурна стойност - *Томовата къща* (ул. "В. Левски" № 159, пл. № 565 (1985), кв. 118 (92) по плана на гр. Лясковец).

2. **първата половина на XIXв.** - двуетажни къщи с каменно приземие и етаж с дървена паянтова конструкция и плет - *Къщата на Никола Козлев* (ул. "Н. Козлев" № 19, пл. № 1009 (1634), кв. 77 (66) по плана на гр. Лясковец).

3. **втората половина на XIXв.** (до Освобождението) - двуетажни къщи от градски тип - *Къщата на Ангел Хаджиенчев* (ул. "Младост" № 7, пл. № 1130 (1621), кв. 98 (77) по плана на гр. Лясковец), *Къщата на Цончо Цацов* (ул. "Н. Козлев" № 44, пл. № 1764 (1615), кв. 92 (75) по плана на гр. Лясковец) и други.

Днес в гр. Лясковец има територии, където са запазени автентичната улична регулация от периода на Възраждането и голяма част от къщите, построени през XIX в. Именно тези територии са с богат културно-исторически потенциал.

В последните години се наблюдава влошаване на конструктивната устойчивост на сградите - паметници на културата в гр. Лясковец. Извършените преустройства на съществуващи паметници, построените нови обекти в дворовете им, без изготвена и съгласувана проектна документация, компрометират автентичността и самобитността на сградите и тяхната среда.

Някои сгради - паметници на културата, са били съборени и на тяхно място са изградени нови обеми или до момента не е реализирана застрояка.

Във връзка с настъпилите промени в градоустройствената основа, собствеността и физическото състояние на сградите – недвижими културни ценности (паметници на културата) на територията на гр. Лясковец, както и привеждане в съответствие с градоустройствената политика на Общината за съхраняване спецификата на населените места и опазване на значимото културно-историческо наследство, Община Лясковец е необходимо да потърси съдействието на НИНКН за извършване на актуализация на списъка на недвижимите културни ценности в гр. Лясковец.

През 1969г. Комитетът за изкуство и култура обявява списък, включващ 89 паметника на културата, в това число улици, площад, къщи, черкви и кладенци /ДВ бр. 62/1969г./.

През 1987г. е извършена актуализация на списъка на паметниците на културата в гр. Лясковец, при което са декларирани нови 30 къщи като единични паметници на културата /декл. писмо № 2522/26.06.87г./ и са обособени 4 групови паметници на културата с дефиниран обхват:

1. Уличен ансамбъл "Георги Димитров" - обхваща застрояката по югозападния фронт на ул. "Трети март" /"Г. Димитров"/ по посока на Горна Оряховица.

2. Уличен ансамбъл "Дим. Благоев", (сега „Павел Калянджи“), "Димитър Найденов"(сега „Петър Оджаков“) и "Велчова завера".

3. Уличен ансамбъл "Чумерна".

4. Архитектурен ансамбъл, включващ ул. "Първан Герджиков" (сега „Никола Козлев“), ул. "П. Караминчев", ул. "Хайдут Сидер" и "Ланджов двор".

Към настоящият момент в списъка на единичните паметници на културата в гр. Лясковец са включени 120 бр. архитектурни и исторически паметници на културата, в това число 111бр. къщи (включително 3 бр., които са отписани), 4бр. църкви, 3бр. кладенци, 1бр. надгробен камък и 1бр. лобно място.

От НИНКН гр. София е предоставена извадка от справочника за недвижимото културно-историческо наследство в област Велико Търново, съдържаща списък на обектите на територията на община Лясковец със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл. 12 от ЗПКМ (отм.), които съгласно § 10, ал.1 и § 12, ал.1 от ПЗР на ЗКН (обн. Д.в. бр. 19/2009г.) притежават статут на недвижими културни ценности. Списъкът е приложен към настоящето задание (**Приложение № 6**). При изготвянето на заданието въз основа на представения списък е направена актуализация на техническите данни за НКЦ (административен адрес, кадастрален № ПИ, квартал, УПИ) съгласно действащите планове. (**Приложение № 7**) В него при номерацията на обектите в скоби е посочен номера от списъка на НКЦ на територията на община Лясковец.

➤ В границите на останалите населени места в общината.

Под законова защита като паметници на културното наследство (декларирани и обявени) са поставени отделни (единични) обекти, основно архитектурно-строителни паметници, художествени паметници - местните църкви, както и несъществен брой исторически паметници на културното наследство в отделните населени места.

Изхождайки от предоставената от НИНКН актуална информация, във всички останали населени места от общината има налични НКЦ, подробно изброени в приложение № 7.

Историческите структури или отделни обекти в тези населени места сами по себе си нямат значението на урбанистични фактори, влияещи съществено върху съвременния устройствен процес. Независимо от това, те подлежат на опазване не само по смисъла на нормативните разпоредби, но и като носители на идентичността, на "духа на мястото", чието съхраняване е сред важните условия за оптимално развитие на общинската територия като

туристическа дестинация с разнообразен и привлекателен ресурс. Освен това проучванията и анализът показват, че в структурата на населените места реперно значение имат църквите, декларирани като художествени паметници на културата.

Проучванията показват, че храмовете функционират и че в преобладаващата част от случаите местната общност има отношение към тяхното физическо състояние.

Особено внимание заслужава манастирът „Св. 40 мъченици“ в с. Мерданя, построен през 1853 год. и реставриран през 1982-1984 год. Църквата е еднокорабна сграда с обширно предверие и висок купол. Манастирския комплекс е разположен на територия с площ от 8132м².

Тази концентрация на действащи храмове в населените места, наред с двата манастирски комплекса, представляват специфичен ресурс на община Лясковец. Той има отношение не само към ежедневието на населението, но е с потенциал за въздействие върху развитието на други функционални системи и дейности, в т.ч. религиозен (поклоннически) туризъм, предвид близостта му до манастирските комплекси в община Велико Търново.

2.9.1.2. Недвижимо културно-историческо наследство извън границите на населените места.

От Националния археологически институт с музей към БАН са предоставени регистрационни карти от „Археологическа карта на България“ (АИС АКБ) на археологическите обекти от територията на община Лясковец. Регистрационните карти са изготвени по наличните данни в АКБ, като са сверени със сателитни снимки, ортофото и топографски карти.

На базата на представения материал са определени номерата на поземлените имоти по КВС на община Лясковец, в които се намират археологическите обекти. (**Приложение № 8**)

Към заданието е изготвен Опорен план на археологическите обекти на територията на община Лясковец и на НКЦ в общинския център – гр.Лясковец.

С Разпореждане на МС № 1711/1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници на културата, по реда на чл. 4, ал. 1 от ЗПКМ /отм./ и съгласно §10, ал.1 от ЗКН притежават статут на НКЦ с категория „национално значение“.

➤ Доминант в културно-историческото богатство на общинската територия представлява манастирският комплекс “Св. Св. Апостоли Петър и Павел” - живо духовно средище с надлокално културно и историческо значение, който заедно с манастирите "Св. Богородица" и "Св. Никола" в с. Арбанаси и останалите манастири на територията на съседната община Велико Търново създават стопански потенциал като обекти на културния (поклоннически) туризъм. Манастирът е разположен в качествена, с висока степен на съхраненост природна среда, поставена под законова защита. Това съжителство на антропогенни и природни дадености придава специфична характеристика на ландшафта, оценявана сама по себе си като културно-историческо наследство.

Съгласно чл.146, ал.3 от ЗКН недвижимите археологически обекти притежават статут на НКЦ с категория „национално значение“ до установяването им като такива по реда на този закон със съответната охранителна зона около територията на обекта, в която е разрешена само намеса, включваща археологическо проучване, изпълнение на КРР и експониране, както и други дейности, регламентирани в нормативните актове за съответната територия на археологическия обект, съобразно със статута му на ПК.

Тук следва да се допълни, че с писмо № 4349/1992 г. на НИПК са декларирани като исторически паметници на културата по смисъла на чл. 12 от ЗПКМ /отм./ всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните (между 1885 и 1945 г.), и съгласно § 12, ал. 1 от ЗКН същите притежават статут на НКЦ.

Военни паметници има във всички населени места в община Лясковец, като за тях са изготвени анкетни карти.

Състоянието на опазването, охраната, социализацията и популяризацията на археологическите НКЦ извън населените места, включително вече разкритите, е незадоволително. Констатираме се иманярски набези.

В Националния документален архив (НДА) на НИИКН се съхраняват изработени през годините материали на хартиен носител, които трябва да бъдат използвани при изработването на ОУПО и същите ще се предоставят, съгласно установения ред.

2.9.2. Движимо и нематериално културно-историческото наследство

Движимото културно-историческо наследство на територията е събрано, опазено и експонирано в местния музей. В гр. Лясковец се намира единственият по рода си музей, посветен на градинарството и зеленчукопроизводството, разположен в най-атрактивната част на града - "Ланджов двор", в красива стара къща - паметник на културата от Възрожденската епоха.

През XVIII век местните хора първи в границите на Османската империя започнали да се занимават с производството на зеленчуци – картофи, домати, бамя, тиквички, грах, патладжан, моркови, чушки. Въпреки недоверието и недоумението на сънародниците си, те бързо намерили пазар на своята продукция в Европа и положили началото на българското зеленчукопроизводство. Много лясковски градинари са работили в чужбина.

Общата експозиционна площ е около 500 кв. м. Тя включва две зали и външен навес. В градината е монтиран в естествена големина дървен градинарски долап за поливане. Вътрешната експозиция включва богат веществен и документален материал, знамена на градинарски дружества от Лясковец и околните села, дрехи и ювелирни предмети, донесени от чужбина, валута от държавите, в които са работили лясковчани, снимки, показващи градинарския труд, оригинална тематична литература, чиито автори са лясковчани и т.н.

Акцент в експозицията е гипсов макет на бахча (зеленчукова градина), който дава най-точна представа за организирането, за оборудването, за начина на работа и разпределение на дейностите в една зеленчукова градина. В музея могат да се видят повече от 600 оригинални предмети. Оборудвани са конферентна зала за провеждане на семинари, конференции, срещи и изложби, и атракционно-дегустационен център, едно чудесно допълнение напълно в тон със съвременните изисквания на туризма.

Културно-историческо богатство на общината се допълва от нематериалното наследство, представено чрез богатите и жизнени етнографски ценности - обичаи, традиционни занаяти и фолклор

В общината развиват дейност шест читалища - във всяко от населените места. Читалищата разполагат с библиотеки, а децата се обучават в музикални школи, курсове по чужди езици и танцови състави. Самодейни театрални състави, групи за автентичен фолклор и стари градски песни дават възможност за участие на възрастното население в културния живот на общината.

2.10. Ресурси и обекти на отдиха и туризма

2.10.1. Ресурси и обекти за отдих в публична среда

Територията на община Лясковец разполага с ограничен природен ресурс, осигуряващ условия за отдих на местното население. Този ресурс се реализира едновременно с комплекса дадености, представляващи основа на развитието на общинската територия като туристическа дестинация. Поради това тази част от ресурса, освен по-горе в т. 2.2. е разгледан по-подробно и в т. 2.10.3.

Голяма част от него е развита на юг от гр. Лясковец. По естествен път урбанизираната територия преминава в местността „Светицата“, където ще бъде изпълнена възстановка на беседка, обособяване на зона за отдих с въжени и дървени атракции съгласно изготвен проект. В съседство до нея сред богата дървесна растителност е разположен водно увеселителен комплекс „Водопада“. Асфалтов път води до ловната хижа „Сокол“, почивна станция „Лесопарка“ и хотел „Манастира“, като по нататък достига до Манастирски комплекс „Св.Св. Петър и Павел“, разположен в защитена местност „Лесопарка“. Здравословен климат, богатата едроразмерна растителност и транспортната достъпност на района са условия за развитие на ежедневен отдих от населението на града и туристите, настанени в намиращите се в непосредствена близост наоколо почивни станции. Недалече е разположен и архитектурно-етнографския комплекс с. Арбанаси.

Съществен, но нереализиран напълно е потенциалът на този комплекс южно от гр.

Лясковец, като място за отдиш на населението.

На общинската територия няма други гори с такъв статут. Но горският фонд около населените места дава възможност за рекреационни дейности. Такива са например горските територии на юг от с. Джулоница, които заедно с коритото на река Джулунска създават подходящи условия за отдиш и туризъм в почивните дни.

Територията е богата на водоеми, подходящи за развитие на любителски водни спортове, както и за риболов. Условия за риболов има в изкуствени и естествени водоеми в землищата на гр. Лясковец и останалите населени места.

Местните условия за лов са такива, че дават възможност в община Лясковец да се организират и провеждат ловни дейности. За отделните землища са изготвени ловно-устройствени проекти.

В населените места (освен Лясковец), мрежата от обекти, свързани с обслужването на периодичния (ежедневен, седмичен) отдиш на населението е слабо развита, както в качествено, така и в количествено отношение и като моментно състояние .

В по-голямата част от общинската територия, извън града и неговата близка околност, инфраструктура на периодичния отдиш на местното население е слабо развита или неразвита. По отношение на тези обекти, насочени към ежедневния отдиш, това е резултат преди всичко на концентрацията на населението в града, респективно постепенното обезлюдяване на малките селища и промяната на възрастовия и социалния профили на населението в тях, поради което не е извеждано като значим проблем по места. Друг аспект е насочването на наличния ресурс, както и инвестициите в по-ново време, към сферата на туризъм за масовия българин. Недостатъчно реализирани са потенциалите, посочени по-горе.

2.10.2. Обекти за вилен отдиш

➤ Територии със статут на вилни зони в община Лясковец няма.

Има малки масиви със земи по § 4 от ЗСПЗЗ, част от които - с капитално застрояване, но без значително влияние върху настоящите устройствени процеси.

2.10.3. Ресурси и обекти на туризма

Община Лясковец разполага с определен потенциал за развитие на различни форми на туризъм. По-горе, в съответни раздели, са предоставени част от средовите и функционалните компоненти, които по смисъла на Закона за туризма (чл 3, ал. 3) представляват обекти на туризма:

➤ в частта "Туризъм" на т. 2.4. е представена наличната инфраструктура за туристическо обслужване - настаняване, хранене, информационно и др. обслужване, с параметри и характеристики на състоянието на сектора;

➤ в т. 2.9. е представено културно-историческото наследство, като ресурс на познавателния туризъм. В допълнение тук може да се посочи и туристическият ресурс, основаващ се на съвременните културни и художествени активности. Той обхваща и периодични прояви - основно фолклорни фестивали и събори. Общинският календар включва различни традиционни прояви с национално, регионално и местно значение - фестивали, събори, чествания. Обекти на съвременния културен живот, са описани в т. 2.8.4., а в т. 2.8.3. са посочени обектите на образованието.

Както бе споменато и в цитирания раздел 2. 9., обектите на религията, които представляват част от културно-историческото наследство и едновременно са действащи храмове, манастири и пр., са база за развитие на религиозен туризъм.

➤ в т. 2. 2. и в т. 2.10.1. са представени природогеографските дадености, представляващи основа за развитие и/или ресурс на отдиша и туризма - климатичните особености и релефа, природозащитените територии. Тук е необходимо да се добави следното:

- местните природогеографски и климатични условия са особена благоприятни за производство на грозде и вина - традиционно за региона. Лозовите масиви в землището на гр. Лясковец.

2.11. Транспортна инфраструктура

Местоположението на община Лясковец е в централен Северен район, в непосредствена близост до община Горна Оряховица и областния център Велико Търново е определящ фактор за развитието на регионалните връзки със съседни общини. Транспортните връзки в общината са част от агломерацията Велико Търново - Лясковец - Горна Оряховица, която обхваща 15 населени места. Община Лясковец е в непосредствена близост до жп възел Г. Оряховица и международно летище Горна Оряховица.

Това обуславя много добра възможност за връзки с останалата част от страната и в частност със съседните общини.

➤ Железопътна инфраструктура

През територията на общината преминават следните жп линии:

Варна - Горна Оряховица - София: двоен електрифициран железен път с жп гари на територията на общината с. Козаревец и гара Джулюница. Тази железопътна линия обслужва не само националните, но и международните потоци. Техническите параметри позволяват максимална скорост на движение 70 км/ч.

През територията преминава и жп линия Горна Оряховица - Лясковец - Златарица - Елена, която в момента не функционира. Линията е бракувана и подлежи на демонтаж. ЖП спирките Лясковец, Драгижево и Мерданя не функционират и са премахнати.

➤ Пътна инфраструктура (пътна мрежа, състояние, автогари и спирки, обществен автобусен пътнически превоз)

На територията на община Лясковец е изградена 44,27 км републиканска пътна мрежа I, II и III-ти клас. Гъстотата ѝ е най-висока за областта, което се обяснява с малката площ на общината и централното ѝ местоположение в "ядрото".

Като се има предвид, че пътната мрежа в област Велико Търново представлява 4,4% от общата пътна мрежа на страната при територия 4,2%, следва извода, че пространствената конфигурация на пътната мрежа в общината е добре развита, осигурява бързи и качествени транспортни връзки и напълно задоволява селищата.

Основен транспортен носител за общината по направление изток-запад се явява първокласният път I-4 с Европейска категоризация E-772 (София -Ябланица – Севлиево - Велико Търново – Търговище – Шумен - Варна). Той осигурява връзка между селищата от общината и областния център Велико Търново, както и с други области: София-Ловеч-Габрово-Търговище-Шумен и Варна.

През Общината преминават и път втори клас: II-53 "Поликрайще-Горна Оряховица-Лясковец-Елена" и пътища трети клас: III-4004 "I-4 - Джулюница-Горско ново село" и III-5301 "Мерданя - Златарица".

Изградена е и местна пътна мрежа, която включва Общински пътища (IV клас): IV-40044 "I-4 – Добри дял – Родина – Горско ново село", IV-40923 "I-4 – Джулюница - Кесарево", IV-40925 "Гара Джулюница – Бреговица", IV-51411 "Горна Оряховица – Козаревец – I-4", IV-51413 "Горна Оряховица (Честово) – Лясковец – II-53", IV-51415 "II-53 – Лясковец – Манастир "Св.Св. Петър и Павел" - граница на община Велико Търново", IV-51419 "II-53 – Драгижево – II-53".

Село Джулюница е свързано с гр. Лясковец и със селищата от общината с път I-4 с дължина 21,6 км и с пътища IV-40923 "I-4 – Джулюница – Кесарево" с дължина 4,0 км, IV-40925 "Гара Джулюница – Бреговица" с дължина 1.8 км и III-4004 "I-4 - Джулюница – Горско ново село" – 6,68 км.

Село Козаревец е свързано с гр. Лясковец и селата от общината с път I-4 с дължина 12,3 км и с пътища IV-51411 "Горна Оряховица – Козаревец" с дължина 8.4 км и IV-51413 "Горна Оряховица (Честово) – Лясковец" с дължина 3,7 км.

Село Добри дял е свързано с гр. Лясковец и със селищата от Общината с път I-4 с дължина 12,0 км и с път IV-40044 "I-4 – Добри дял – Родина – Горско ново село" с дължина 6.7 км.

Селата Добри дял и Козаревец са свързани по между си с път IV-40044

“I-4 (Козаревец) – Добри дял – IV-40044” с дължина 2,4 км.

Село Драгижево е свързано с гр. Лясковец и със селищата от общината с път II-53 “Драгижево – Лясковец” и IV-53002 “II-53 – Драгижево – Церова кория” с дължина 3,6 км.

Село Мерданя е свързано с гр. Лясковец и селата от общината с път II-53 “Поликрайще – Горна Оряховица – Елена” с дължина 12,30 км. и със съседни общини с път III-5301 “Мерданя – Златарица” с дължина 3,7 км.

Селата Драгижево и Мерданя са свързани по между си с път IV-51419 “II-53 – Драгижево – Мерданя” с дължина 4,3 км.

Изградена е улична мрежа в селищата от Общината, която на места е амортизирана, с множество неравности, а на места липсва.

Общото състояние на пътната настилка на местните пътища е незадоволително.

Обществения пътнически транспорт в община Лясковец е част от Областната транспортна схема, която включва всички междуселищни линии, свързващи пунктове от териториите на две или повече общини, в границите на съответната област.

Превозите се осъществяват изцяло от частни превозвачи, избрани след провеждане на конкурс.

➤ Въздушен транспорт

Наличието на летище в близост на територията на съседната община Горна Оряховица дава много добри възможности на община Лясковец да осъществява национални и международни въздушни кореспонденции.

➤ Масов обществен пътнически транспорт

Всички населени места в общината са обслужени с редовни автобусни линии.

От анализа на транспортната инфраструктура е видно следното:

- транспортната инфраструктура на общината предоставя обслужване с пътнически транспорт;
- добра изграденост на пътищата от висок клас - автомагистрала няма, но относителният дял на първокласните пътища е висок;
- добре развита второкласна и третокласна републиканска пътна мрежа;
- добре развита четвъртокласна общинска пътна мрежа;
- жп инфраструктурата е с ограничени технически възможности за повишаване скоростта на движение.

2.12. Техническа инфраструктура

➤ Водоснабдяване

Основен питеен водоизточник на община Лясковец, който посредством регионални водоснабдителни системи осигурява водоподаването за 100% от населените места на общината е хидровъзел “Йовковци”. Той е изграден на територията на община Елена по поречието на р. Веселина. Язовирът е с обем 92 млн. куб. м, а пречиствателната станция за питейни води (ПСПВ) е с проектен капацитет 2500 л/сек. ПСПВ е въведена в експлоатация през 1980 г., като е изграден само първият етап с 50 % мощност от предвидената.

На територията на Пречиствателната станция за питейна вода е създадена и оборудвана химическа и микробиологическа лаборатория за ежедневен контрол качествата на суровата и пречистената вода.

Основно водопроводите са изпълнени от азбестоциментови тръби, като максималния диаметър е 250мм. Частта на водопроводите изпълнени от стомана и PEND е минимална. Общата дължина на водопроводите е ~ 114 000м за община Лясковец.

Гр. Лясковец

Гр.Лясковец се захранва с водопровод с диаметър ф700мм. Водоподаването се колебае от 40 до 70л/сек. Осигурява се от напорни резервоари 2x500м³. С помпена станция III™ подъем с черпателен водоем 400м³ се подава вода за “Вилна зона” /”Лесопарка”/, с.Арбанаси, с.Шереметя, м.”Ксилифор” и препомпване на вода за “Висока

зона". Общината разполага и с водоеми $2 \times 4000 \text{ м}^3$, за който има разрешение за ползване, но не е предаден за експлоатация и поддръжка.

На север от гр. Лясковец по терасата на река "Янтра" има изградена водоснабдителна система, състояща се от два хоризонтални дренажа ("източен" и "западен") с общ дебит 10 л/с. Същите заедно с помпена станция I^{вн} подем с вграден черпателен водоем 270 м^3 и помпена станция II^{вн} подем с вграден черпателен водоем 240 м^3 са консервирани и представляват резервен източник за водоснабдяване на гр. Лясковец с питейно – битови води при бедствия, аварии и понижаване нивото на язовир "Йовковци".

По голяма част от водопроводната мрежа е изградена от етернитови тръби с диаметър ϕ 80 мм (98% от уличната водопроводна мрежа), а отклоненията от поцинковани тръби 3/4" до 2". Главните водопроводни клонове са с диаметри: ϕ 250 мм за "Висока зона", ϕ 175 мм, ϕ 150 мм и ϕ 125 мм – по първостепенните улици. Общата дължина на водопроводната мрежа в гр. Лясковец е 29086 м.

По големите предприятия в гр. Лясковец ползват вода за промишлени нужди от собствени водоизточници.

Като цяло осигурените за гр. Лясковец водни количества са достатъчни.

Съществуващата водопроводна мрежа е изградена през 50-те и 60-те години на XX век. Същата основно е от етернитови тръби, с недостатъчен диаметър, износена, вследствие на което се явяват честите аварии, водещи до прекъсване на водоподаването и значителни разходи за възстановяване, в т.ч. и на уличните настилки.

Сградните водопроводни отклонения са изпълнени от поцинковани тръби Φ 3/4" – Φ 2". Те са силно корозирали, вследствие на дългогодишна експлоатация. Друг фактор, който оказва влияние за корозията на поцинкованите тръби е, че същите се пресичат с ел. кабели ниско и високо напрежение, вследствие на което се получава електрокорозия. Масово явление са аварията на отклонения, изпълнени от поцинковани тръби, в точката на пресичане с ел. кабели. Този тип аварии не се откриват навреме. Те определят типа "скрити" аварии. В зависимост от терена и вида на пътната настилка, вероятността тези аварии да станат явни е малка. Същите формират загуби на вода - над 40%.

Съществува необходимост и от разширение на съществуващата улична водопроводна мрежа с цел осигуряване циркулация на питейната вода в част от нея.

Анализът показва, че е наложително изпълнението на реконструкция и разширение на водопроводната мрежа, както и изграждане на съоръжения за повишаване на налягането.

През 2011 г. е осъществен текущ ремонт и е извършена подмяна на водопровод и водопроводни отклонения на ул. „Трети март“ в гр. Лясковец - общо 1580 м. водопровод с диаметър на полиетиленовите тръби ϕ 150 и ϕ 160/ и около 1000 метра сградни водопроводни отклонения ϕ 25 и ϕ 40/ тръби.

с. Джулоница

Селото е с напълно изградена водопроводна мрежа с обща дължина 36500 м и се водоснабдява от хидровъзел "Йовковци".

Главните водопроводни клонове са с диаметър ϕ 250 мм., ϕ 200 мм. и ϕ 125 мм., а отклоненията от поцинковани тръби с размер от ϕ 3/4" до 2".

На север от селото е разположена помпена станция с три броя кладенци, които представляват резервен източник за водоснабдяване с питейно- битови води при бедствия, аварии и понижаване нивото на язовир „Йовковци“. Същата е консервирана.

Препоръчително е разширяване на водопроводната мрежа, с цел осигуряване циркулация на водата и подобряване водоподаването.

с. Козаревец

Селото е с напълно изградена водопроводна мрежа с обща дължина 14130 м и се водоснабдява от хидровъзел "Йовковци".

Главните водопроводни клонове са с диаметър ϕ 250 мм, ϕ 200 мм. и ϕ 125 мм, а отклоненията от поцинковани тръби с размер ϕ 3/4" до 2".

Необходимо е разширяване на водопроводната мрежа, с цел осигуряване

циркулация на водата и подобряване водоподаването.

с.Добри дял

Селото се водоснабдява от хидровъзел "Йовковци" и е с напълно изградена водопроводна мрежа с обща дължина 14054м.

Главните водопроводни клонове са с диаметър Φ 200мм. и Φ 125мм и Φ 100, а сградните водопроводни отклонения - от поцинковани тръби с размер Φ $\frac{3}{4}$ " до 2".

Препоръчително е разширяване на водопроводната мрежа, с цел осигуряване циркулация на водата и подобряване водоподаването.

с.Мерданя

Селото е с напълно изградена водопроводна мрежа с обща дължина 10700м и се водоснабдява от хидровъзел "Йовковци".

Главните водопроводни клонове са с диаметър ϕ 150мм, ϕ 125 мм. и ϕ 100мм., а отклоненията от поцинковани тръби с размер Φ $\frac{3}{4}$ " до 2".

Съществен недостатък за водоснабдяването на селото е малкия напорен резервоар – 60м³.

Необходимо е изграждане на напорен резервоар с по-голям обем и връзки към водопроводната мрежа, с цел осигуряване циркулация на водата и подобряване водоподаването.

с.Драгижево

Селото е с напълно изградена водопроводна мрежа с обща дължина 8434м и се водоснабдява от хидровъзел "Йовковци"

Главните водопроводни клонове са с диаметър Φ 100мм и ϕ 2", а сградните водопроводни отклонения от поцинковани тръби с размер Φ $\frac{3}{4}$ " до 2".

Съществен недостатък за с.Драгижево е липсата на напорен резервоар.

Необходимо е изграждане на напорен резервоар и връзки към водопроводната мрежа, с цел осигуряване циркулация на водата и подобряване водоподаването.

➤ Канализация

Изградена е смесена канализационна мрежа само в гр. Лясковец. Канализационната мрежа в гр. Лясковец е с обща дължина 32,317 км и диаметър 200-2000мм, от които 4,111 км с диаметър 400-2000 мм са главни колектори, останалите 28,206 км са второстепенни клонове.

Изграден е 3616,5 м (ϕ 400, ϕ 500, ϕ 600 и ϕ 800 мм) колектор, посредством който отпадъчните води от канализационната мрежа на гр. Лясковец се отвеждат до площадката за Пречиствателната станция за отпадни води за градовете Горна Оряховица, Лясковец и Долна Оряховица.

Река Янтра се явява краен водоприемник на пречистените отпадъчни води от канализацията на гр. Лясковец.

В останалите населени места от Общината има частично изградени отводнителни системи за повърхностни води, като са обхванати около:

- 50% от уличната мрежа в с. Джулюница;
- 4% от уличната мрежа в с. Козаревец;
- 88% от уличната мрежа в с. Мерданя;
- 30% от уличната мрежа в с. Драгижево;
- 5% от уличната мрежа в с. Добри дял.

Необходимо е разширение на канализационната мрежа в гр. Лясковец с оглед благоустрояване на новооткрити улици, както и канализиране на задънени улици – тупици.

Съществуват участъци от канализационната мрежа на гр. Лясковец, които са силно амортизирани и с недостатъчни диаметри, реконструкцията на които е наложителна.

Необходимо е също цялостно канализиране и отводняване (доизграждане на отводнителните системи) на селата: Джулюница, Козаревец, Мерданя, Драгижево и Добри дял) и изграждане на пречиствателни съоръжения.

За всички населени места има изготвени идейни проекти за изграждане на

канализационни мрежи, а за с. Джулоница и с. Мерданя и пречиствателни съоръжения. За село Козаревец и село Добри дял е разработен общ проект, предвиждащ посредством изграждане на колектор между двете населени места и от с. Козаревец общ колектор, отвеждащ отпадните води от двете населени места до съществуващата пречиствателна станция за отпадни води за гр. Лясковец, Горна Оряховица и Долна Оряховица.

Проблемите на канализация за селата от общината са:

- изоставане на изграждането на канализационните системи на населените места (липса на канализация и пречиствателни съоръжения за битови отпадни води) спрямо реализираното водопотребление;
- липсват съоръжения за отвеждане на отпадъчните води, което води до неконтролно изпускане на замърсени води в реките и деретата.

➤ Електроснабдяване

Електроснабдителната мрежа се захранва с 220 кV от ПС “Изток” гр. Г. Оряховица и обхваща 3 кабелни линии към комунално-битовите трансформаторни постове и въздушните линии. Количеството електроенергийни съоръжения на територията на Община Лясковец са както следва :

Електропроводи 20 кV	98 км
трафопостове	69 бр.
Кабели средно напрежение 20 кV	31.3 км
Кабели ниско напрежение 400 V	29 км
Осветителни тела	1471 бр.
Въздушни мрежи НН	117 км
Фоторелета	няма
Ел. часовници	69 бр.
Възлови станции	2 бр.
Железорешетъчни стълбове 20 кV	331 бр.
Железобетонни стълбове 20 кV	659 бр.
Стълбове ниско напрежение	3642 бр.

Като цяло, електрозахранването с електроенергия 220 кV на общината е стабилно.

Електроенергийната мрежа високо напрежение има възможност да поеме допълнително натоварване.

В землището на с. Драгижево има изградена една ВЕИ (фотоволтаици) и има одобрена строителна документация за изграждане на още три полета.

➤ Газоснабдяване

През територията на общината преминава главен магистрален газопровод, от който е изградено магистрално отклонение до Автоматична газоразпределителна станция за град Лясковец.

Извършено е проектиране и е започнато изпълнението на цялостен проект за газификация на град Лясковец. Към заданието се прилагат екзекутиви на изградената газоразпределителна и газопреносна мрежа на територията на гр. Лясковец в цифров вид-координатна система 1970г. Следва да се имат предвид сервитутите на изградената мрежа съгласно Наредба № 16 от 09.06.2004г. за сервитутите на енергийните обекти.

➤ Далекосъобщения

През територията на община Лясковец преминават главни оптични кабели от националната оптична мрежа.

Общината има покритие от мрежите на 3 мобилни оператора: “M-tel” , “Globul” и “VIVACOM”.

Покритието се осъществява посредством базови станции, разположени в различни имоти в и извън населените места на общината.

Територията на общината е покрита изцяло от мобилни оператори. Те разполагат с оптични кабели от опорната си мрежа в защитна HDPE тръба. При изготвяне на заданието, са предоставили цифрова и графична информация относно териториалното отлагане на трасетата, местоположението им и съществуващите съоръжения и базови станции.

На територията на община Лясковец действат телекомуникационни компании като „Иком Сървиз“ АД, „Ево“ ООД, „Видеосат“, „С.Т.В.“ЕООД и „ТЕЛ НЕТ“ ООД, които предоставят следните услуги на населението: аналогов и цифров пренос на телевизионен сигнал; пренос на радиосигнал; високоскоростен достъп до интернет. Засега телефония се предлага само на корпоративни клиенти. Но в бъдеще се предвижда разширяване на предлаганата услуга, както и развитие на сигнално-охранителна дейност. Тенденцията е по вече утвърдения ПУП да се продължи изграждането на подземна телекомуникационна инфраструктура и нови оптични точки, с което ще се повиши качеството и надеждността на предлаганите на предлаганите услуги и възможността за добавяне на нови услуги.

От телекомуникационните компании е предоставена цифрова и графична информация относно тяхната подземна и надземна кабелна мрежа.

➤ Инфраструктура за защита от рискови процеси в природен характер (геозащита и защита от наводнения)

Свлачища:

На територията на общината има регистрирано от „Геозащита Плевен“ ЕООД под № 04.2083.01 древно периодично-активно свлачище.

Свлачищният масив обхваща от север южната част на с. Джулюница, по левия долинен склон на река Джулюница, квартали 82-84, 91, 101 -111 по Подробен устройствен план за регулация на селото. Размерите на масива са: дължина около 750м и ширина около 1700м.

Мероприятия за стабилизиране на свлачището не са извършвани.

Защита от наводнения:

На територията на Община Лясковец има изградени съоръжения за защита от наводнения само на р. Джулюнска при с. Джулюница.

Наличните съоръжения за защита, необходимостта от нови такива както и заливаемите части покрай водните течения и други водни площи следва да се изясни в процеса на разработване на ОУПО на Общината, съвместно с „Басейнова дирекция" - Дунавски район с център Плевен.

2.13. Анализ на екологичната обстановка

➤ Общи положения

Екологичната политика, осъществявана от общинските органи на територията на Община Лясковец, е насочена към намаляване риска за човешкото здраве и околната среда. Проблемите, служещи за основа при формиране на тази политика са:

- Заустване на отпадни, непречистени води в р. Янтра;
- Необходимост от изграждане на депо за битови отпадъци, поради изчерпване капацитета на досега използваното за депониране на отпадъци от гр. Лясковец, намиращо се в землището на с. Шереметя, Община Велико Търново;
- Необходимост от приваждане на определените сметищни площадки по селата в съответствие с нормативните изисквания;
- Наличие на стари замърсявания /незаконни сметища/ около всички населени места от Общината. Съществен елемент от общинската екологична политика са дейностите, свързани с управлението на отпадъците.

Анализът на екологичната обстановка е извършен предвид необходимостта от прилагане на екологични и хигиенни корективи при определянето на бъдещото развитие и функционално използване на територията на община Лясковец. С оглед на това са анализирани и са очертани

по-подробно онези санитарно-хигиенни и екологични ограничители за функционалното използване и застрояването на територията, за които могат да се приложат устройствени мерки за подобряване състоянието на средата.

Анализите, вижданията и перспективите за почистването, възстановяването и опазването на компонентите на околната среда са залегнали, както в Програмата за опазване на околната среда на територията на община Лясковец за периода 2008 - 2013 година, така и в "Плана за развитие на Община Лясковец за периода 2007-2013 г."

Към настоящия момент тенденцията в екологичната обстановка на територията на Община Лясковец като цяло е към подобряване.

В рамките на комплексната Програма за опазване на околната среда на територията на общината, като неразделна част от нея е разработена и актуализирана Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на община Лясковец за периода 2010-2014г.

Основните замърсители на атмосферният въздух се свеждат основно до вредности от автомобилният транспорт и битовото отопление през зимния период в гр. Лясковец и останалите населени места в общината.

➤ Състояние на водните ресурси и въздействие върху тях.

Източници на замърсяване

Водни течения и водни площи са описани в **т.2.5.1.**

Водоснабдителните мрежи във всички населени места от Общината, както и канализационната мрежа в гр. Лясковец се поддържа и експлоатира от ВиК "ЙОВКОВЦИ" ООД гр.В.Търново, като водата която се подава към населението е от язовир "Йовковци". Водата се подава към населените места чрез помпен или гравитачен начин. Отпадъчните води от домакинствата и промишлените предприятия на гр. Лясковец се отправят към РПСОВ и след пречистване се вливат в приемника р. Янтра.

Качеството на питейните води се следи по микробиологични и по химични показатели:

- от централни водоизточници по микробиологични показатели:

Данните от провеждания от РЗИ мониторинг на питейните води показват, че питейната вода в гр.Лясковец и селата от общината, осигурявана от язовир "Йовковци" отговаря на изискванията на българското законодателство и на критериите на СЗО за микробиологична безопасност (не повече от 5% нестандартни проби за 1 година).

- по химични показатели:

Дългогодишните наблюдения на РЗИ - В.Търново показват, че питейната вода, използвана от населението на община Лясковец не съдържа вредни за здравето на хората химични вещества над хигиенните норми.

Факторите, влияещи върху повърхностните води са предимно залесеността, количеството на падналите валежи и антропогенното въздействие върху природните дадености.

Хидроложките условия са подложени на значителни антропогенни изменения.

За следене качествата на водоприемника р. Янтра РИОСВ - В. Търново прави системни наблюдения. Наблюденията на реката в пунктовете при с. Самоводене (преди Г. Оряховица) и при с. Върбица (след Г. Оряховица) влизат в Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг - подсистема "повърхностни води". Те имат за цел оценка на фоновото състояние на водите в реката и тяхното изменение, в резултат от антропогенно или природно въздействие.

Състоянието на повърхностните и подпочвените води зависи и от степента на изграденост и състоянието на канализационната инфраструктура.

Изграденост и ползваемост на канализационната мрежа в гр. Лясковец.

За канализационната система на гр.Лясковец е изработен ТИД от 1976г. и работен проект – етапи 1976-1992 година. Степента на изграденост на канализационната спрямо уличната мрежа, е 84,97%, а степента на присъединеност на населението е 98%. Общата дължина на водопроводната мрежа в гр. Лясковец приблизително 114 000 м. Изградена е

смесена канализационна мрежа само в гр. Лясковец. Канализационната мрежа в гр. Лясковец е с обща дължина 32,317 км и диаметър 200-2000мм, от които 4,111 км с диаметър 400-2000 мм са главни колектори, останалите 28,206 км са второстепенни клонове. Има изграден и довеждащ колектор до РПСОВ – Горна Оряховица, Лясковец, Долна Оряховица – 2,7451км. Въпреки високия процент на изграденост в гр. Лясковец са останали неканализирани участъци от улици “Добри Ганчев” №18-36, както и изграждане на улична канализация по новооткрити улици. Съществуват участъци от канализационната мрежа на гр.Лясковец, които са силно амортизирани и с недостатъчни диаметри, реконструкцията на които е наложителна. Необходимо е също цялостно канализиране и отводняване на селата Джулюница, Козаревец, Добри дял, Мердания, и Драгижево и изграждане на пречиствателни съоръжения за селата Мердания, Драгижево, Джулюница. Селата Козаревец и Добри дял се предвижда да заустват отпадъчните си води в РПСОВ - Горна Оряховица, Лясковец и Долна Оряховица. След въвеждане в експлоатация на обект “Районна пречиствателна станция за отпадни води за градовете Горна Оряховица, Лясковец и Долна Оряховица” се избегна замърсяването на р. Янтра с отпадъчните води – битови, производствени и дъждовни.

Информация за съществуващата “Районна пречиствателна станция за отпадни води за градовете Горна Оряховица, Лясковец и Долна Оряховица”:

- Районна пречиствателната станция за отпадъчни води (РПСОВ) е проектирана за битово-фекални води. Към нея не се допускат да влизат води от предприятия, които са замърсени с вещества, неотговарящи за заустване по Наредба №6. Следователно, утайките от пречистването на отпадъчни води не би трябвало да съдържат метални йони, нефтопродукти и др. Те са третираны предварително в метантанкове /анаеробна стабилизация/.

- проектен капацитет – 16 028 m³ /d; 102 500 е.ж.;

- действителен капацитет – 13 00 m³ /d; 70 000 е.ж.;

- степен на пречистване /механично и биологично, отстраняване на азот и фосфор/

Съществуващата РПСОВ на този етап не се нуждае от доизграждане, разширение, реконструкция и модернизация.

➤ Управление на отпадъците

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и проблемите, свързани с управлението им, е един от най-сериозните екологични проблеми.

Замърсени с отпадъци терени има в града, покрайнините му, покрай пътища, по бреговете на р. Янтра, р. Джулюнска и дерета на територията на общината.

С Решение № 40 от 26.01.2012 г. Общински съвет - Лясковец е приел "Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Лясковец". В нея са отразени всички мерки и действия касаещи управлението на отпадъците и подобряването на екологичната обстановка в населените места.

В момента депото за битови отпадъци се намира край с. Шереметя, община Велико Търново в местността „Стублица“. Депото се използва както от община Велико Търново, така и за депониране на битовите отпадъци на община Лясковец. Капацитетът му е на изчерпване.

Всички населени места в общината имат организирано събиране и пълно оборудване със съдове за събирането им.

Основен приоритет в дейността по отпадъците е изграждането на "Регионално депо за битови отпадъци" на В. Търново, Г. Оряховица, Лясковец, Елена, Златарица и Стражица.

След възложените от МОСВ проучвания на повече от 20 площадки на територията на Великотърновски регион, са проведени инженерно-геоложки, хидро-геоложки и хидроложки проучвания на 3 площадки, за които има изготвени Доклади за проучванията. На 15.09.2010 г. се проведе делото пред Върховният административен съд на Република България срещу решението по ОВОС № ВТ1-1 от 30.04.2009 г. на Директора на Регионална инспекция по околна среда (РИОСВ) Велико Търново за определяне на площадка за изграждане на регионалното депо С решение № 1423/24.11.2010 г. съдът се произнесе в полза на Решението по ОВОС. Следователно Сдружението вече има утвърдена площадка за

изграждане на Регионалното депо за отпадъци, а именно площадка № 5 “Шереметя – разширение върху прилежащи терени”, намиращо се на територията на Община В.Търново. През 2011г. се изработи задание за проектиране на ПУП-ПЗ на площадка № 5, комплексно разрешително, регионална програма за управление на отпадъците, като успоредно с това се извършиха археологически проучвания в местността „Остра могила” (задължение от Решението по ОВОС). През 2012г. Сдружението подаде формуляра с необходимите документи по Поканата за представяне на проектно предложение по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци” на Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.” с референтен № BG161PO005/10/2.10/07/22: „Изграждане на регионални системи за управление на отпадъците в региони: Борово (Бяла, област Русе), Варна, Велико Търново, Габрово, Добрич, Костенец (Самоков), Левски (Никопол), Луковит, Панагюрище, Плевен, Разлог, Стара Загора и Ямбол“ за реализацията на инфраструктурен проект „Изграждане на Регионална система за управление на отпадъците в Регион Велико Търново” бенефициентът, общините от регион Велико Търново заедно с регионалното сдружение (Сдружение „За чисти селища“). В общия случай, съгласно т. 4.3. от Поканата, участието на общините от региона във финансирането на проекта ще бъде не по-малко от 5% от допустимите разходи. Въз основа на изготвения анализ разходи-ползи, който е част от проектното предложение, е определено собствено участие за сметка на бенефициента /за Община Лясковец/ в размер на 8.11% от допустимите за финансиране разходи по проекта.

➤ Земни недра. Нарушени терени

Замърсяване с пестициди.

Извършените анализи не отчитат замърсявания с тежки метали и пестициди над ПДК.

Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди.

До момента няма регистрирано замърсяване на почви на територията на Общината с тежки метали, пестициди, нефтопродукти, нитрати и други замърсители. През 1999 година с безвъзмездно отпуснати средства от НФООС, в размер на 23 524,31 лева е реализиран обект: “Складове за съхранение на пестициди, реопаковане, транспорт и саниране” на територията на Община Лясковец, с което евентуалния риск от замърсяването на почви на територията на Общината с препарати за растителна защита – негодни и с изтекъл срок на годност е елиминиран.

През последните години се наблюдава положителната тенденция за намаляване замърсяването на земите и почвите - от една страна поради по-ограниченото използване на пестициди и торове в земеделието, програмите за екологично земеделие и животновъдство, технологичното обновление на производствените процеси в земеделието и от друга -засиления контрол от страна на РИОСВ и другите контролни органи.

Физически нарушени почви, нарушени терени с добивни дейности от изкопни работи (водопроводи и др.).

На територията на Общината съществуват следните нарушени терени за добив на полезни изкопаеми:

- кариера, представляваща имот с номер 000570 в землището на гр.Лясковец, местност “Танова могила”. Площ на имота – 188,949 дка;

- кариера, представляваща имот с номер 000305 в землището на с.Драгижево. Площ на имота – 144,489 дка.

Земни недра.

В землището на гр. Лясковец, в местността “Танова могила” се експлоатират залежи от мергели и глина върху площ от 189 дка. Кариерата в местност “Танова могила”се води на отчет в Националния баланс на запасите и Специализираната карта на находищата на подземни богатства. Състоянието на запасите на находището в Националния баланс към 01.01.2004 година е било 7248,1 хил.куб.м., категория “доказани”. Кариерата е със заявени права за концесия за добив от “Мизия” АД, гр. Г.Оряховица.

В землището на с. Драгижево също функционира кариера за чакъл /варовици/, стопанисвана от "Стрела" ООД. Кариерата в землището на с. Драгижево се води на отчет в Националния баланс на запасите и Специализираната карта на находищата на подземни богатства. Състоянието на запасите на находището в Националния баланс е 677,5 хил.куб.м., категория "доказани". Концесионер на тази кариера е търговско дружество "Стрела-92" ООД, гр.Велико Търново.

Осъществявания контрол е превантивен, текущ и последващ по отношение на добивните обекти, площите за търсене и проучване на подземни богатства, обекти с незаконен добив и други дейности. Контролът включва опазване на земните недра и рационално използване на подземните богатства.

При извършване на взривните работи в откритите действащи кариери няма данни за замърсяване на прилежащи терени, обработваеми земи и атмосферен въздух.

➤ Биоразнообразие и защитени територии (зони с природозащитно значение, растителен свят, лечебни растения, животински свят)

Общинска администрация полага непрестанно усилия за опазване и правилно ползване на биологичното богатство на територията на Общината.

На територията на Община Лясковец са разположени 4 защитени територии, описани в т. 2. 2.

С писмо изх. № 773 / 04.03.2013 год. РИОСВ гр.Велико Търново е предоставила на магнитен носител необходимата информация за защитените зони на територията на Община Лясковец.

Лечебни растения - Билки с търговско значение, находища, използване.

На територията на община Лясковец от храстите с някакво стопанско значение могат да се отделят глогът и шипката, чиито узрели плодове, а също и листата се събират от местното население за преработка и консумация.

Боровите горски масиви са сравнително редки – предимно в местността "Лесопарка" в землището на гр.Лясковец и в землището на с.Добри дял.

От лечебните растения, които най-често се срещат в диворастващо състояние могат да се отбележат липата и жълтия кантарион.

Най-масово разпространена е липата в:

- местност "Габров кладенец" в землището на с.Добри дял;
- местност "Романа" в землището на с.Джулюница;
- местност "Костимял" и местност "Над лозята" в землището на гр.Лясковец;
- местност "Дъртата гора" и района на Манастира в землището на с.Мерданя;
- горските масиви в землището на с.Драгижево.

Жълтия кантарион е разпространен масово в землищата на всички населени места от община Лясковец.

Съгласно "Закона за лечебните растения" отделни видове диворастващи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване, или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим обхваща забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища; определяне на допустимото за събиране количество билки; разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

Защитени видове растения и животни.

Със Заповед № 715 / 12.03.1975 година на Министерство на горите и опазване на природната среда за природни забележителности на територията на Община Лясковец, са обявени следните вековни дървета:

- Група от 27 дъбови /космат/ дървета в землището на гр.Лясковец, в м."Лесопарка";
- Група от 3 махолетки в землището на гр.Лясковец, в м."Лесопарка";
- Бряст /полски/ в землището на гр.Лясковец, в м."Лесопарка";

- Турска леска в землището на гр.Лясковец, в м."Лесопарка" – 2 броя;
- Клен в землището на гр.Лясковец, в м."Лесопарка" – 2 броя.

➤ Акустична среда

Основният източник на шум е автомобилният транспорт, откъдето следва, че най-засегнати са териториите по протежение на трасетата на републиканската пътна мрежа и уличната мрежа в град Лясковец.

Наднормено излъчване на шум в околната среда

Шумовите натоварвания са с различен интензитет и формират шумово поле с постоянно променящо се налягане. Шумовите натоварвания се формират основно от фоновия шум на пътищата и са под пределно допустимите норми.

Източници на шум.

Шумовите натоварвания се формират основно от фоновия шум на пътищата и части от територията на предприятията, в които се извършват дейности, отделящи шум и вибрации.

Население, подложено на въздействие.

Населението, подложено на по-голямо шумово въздействие (под пределно допустимото) се явяват живеещите в жилищните квартали, граничещи с околновръстния път в гр. Лясковец.

Изпълняваните дейности за подобряване на акустичното състояние на населените места на територията на Общината включват:

Извършване на реконструкция на уличната мрежа; създаване на нови зелени площи; засаждане на широколистна и иглолистна дървесна растителност по улиците; провеждане на озеленителни и залесителни мероприятия; поддържане на озеленените площи; предоставяне за засаждане на дървесна и храстова растителност на граждани, училища и други обществени организации и институции;

Извършеният анализ на провежданите мерки и дейности за подобряване на акустичната обстановка на населените места показва ръст в положителна посока.

Както е видно от изложеното по-горе, предприетите мерки са предимно от инвестиционен характер. Проектът за общ устройствен план на общината следва да предложи устройствени действия за намаляване на шумовото натоварване.

➤ Радиационна обстановка и йонизиращи лъчения

Естествен радиационен гама фон е конкретна физична характеристика на околната среда, характерна за всеки пункт, област и регион. Той се измерва непрекъснато и автоматично с помощта на локални мониторингови станции в реално време.

На територията на община Лясковец не е регистрирано превишение на еквивалентната доза гама-лъчение спрямо характерните стойности за съответния район от мрежата на задължителния мониторинг на околната среда.

В почвените, водни и въздушни проби не е регистрирано превишение на обичайната (фонова) концентрация на техногенни и природни радионуклиди.

Продължителността на слънчевото греене е основен регулиращ фактор за енергетичните процеси в системата, земна повърхност и атмосфера. Количеството пряка радиация зависи най-вече от височината на слънцето, от която се определя и видът на нейния дневен и годишен ход. Районът се характеризира с висока годишна продължителност на слънчевото греене – 2 144 часа, като максимумът е през м. юли – 308 часа, минимума е през м. декември – 62 часа. Средногодишният брой на дните без слънчево греене е 78, като 40 от тях са през зимата.

Производствени и други дейности, източници на радиационно замърсяване на територията на общината няма.

Периодично се провеждат лекции за запознаване на населението с опасностите при създаване на обстановка с радиационно замърсяване. Създадена е система за информация, своевременно оповестяване и защита посредством служба "Гражданска отбрана" при общината, кметовете и директорите на предприятия.

➤ Изводи и проблеми:

- комплексната оценка на отделните групи фактори, влияещи върху качеството на средата показва, че община Лясковец се характеризира с добро качество на околната среда;
- основен замърсител на атмосферния въздух са фините прахови частици;
- необходимост от изграждане на канализация за отпадъчни води в петте села на общината и пречистване на същите преди заустването им;
- изграждане и въвеждане в експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците в Регион Велико Търново;
- съхраняване на защитените територии, обявени по Закона за защитените територии, както и на тези, одобрени по НАТУРА 2000;
- необходимост от предприемане на мерки от устройствен характер за подобряване на акустичната среда по трасетата на главните пътища и елементи на комуникационно-транспортната система на град Лясковец.

2.14. Поземлена собственост, инвестиционна привлекателност и обслужване на инвестиционните инициативи (планова и кадастрава осигуреност)

2.14.1. Поземлена собственост

Собствеността в извънселищните територии е предимно частна, около 67 %.

От плановите за земеразделяне и баланса на територията по видове собственост е видно, че има земи държавна и общинска собственост (публична и частна), която в общия случай е дисперсно разположена в землищата на населените места и представлява около 26 % от общата площ на общината.

По голяма част от територията за нуждите на горското стопанство е съсредоточена в землищата на селата Добри дял, Джулоница и Мердания.

Териториите, предназначени за нуждите на селското стопанство заемат най-голяма част от землищата на всички населени места. Преобладаващи са земите III-та категория – около 53%.

В населените места почти няма незастроени имоти общинска и държавна собственост с по-значителна площ, които да позволяват на общината провеждане на активна политика, с оглед реализиране на определени намерения.

2.14.2. Инвестиционна активност

Показател за инвестиционната активност в извънселищните територии е промененото предназначение на земеделски имоти. Такива са извършени или се извършват за един или няколко имота, дисперсно разположени на територията на землището около Лясковец и отчасти на с. Драгижево, с. Козаревец и с. Джулоница. Промяната на предназначението е предимно за производствено-складови обекти, обслужващи обекти (бензиностанции) и единични за жилищни нужди.

По експертна оценка определен инвестиционен интерес се проявява в землищата на следните населени места:

- предимно за постоянно и седмично обитаване (вкл. от търновци и горнооряховци) – гр. Лясковец, селата Мердания и Драгижево;
- предимно за отдых и рекреация – предвид природните дадености на населените места и около тях няма. До село Драгижево се намира „Къмпинг Велико Търново”.
- към настоящия момент няма голям интерес за закупуване на имоти с цел промяна предназначението на земеделска земя.

Има пазар на земеделска земя. Предпочитанията са за площи 3-15 дка земи III и IV категория. Има търсене на земеделски имоти за зърнопроизводство в землищата на селата Джулоница и Козаревец.

В последните две години не се забелязва тенденция към увеличено търсене на терени в землището на гр. Лясковец за извършване на процедури за промяна на предназначението с цел урбанизиране на нови територии.

Към настоящия момент няма недостиг от терени, тъй като предлагането е повече от търсенето.

2.14.3. Планова и кадастрална осигуреност

Осигуреността на територията с кадастрални и устройствени планове е показана в **Приложение № 5**.

От анализа на осигуреността на населените места е видно следното:

- град Лясковец има вече неактуален Общ устройствен план и актуални подробни устройствени планове: План за регулация и застрояване от 1993год.; План за регулация само на улици и на поземлени имоти за обекти на публичната собственост от 2005г. За производствените зони има план за регулация от 1995год.

- Останалите населени места Джулоница, Козаревец, Добри дял, Мерданя и Драгижево нямат общ устройствен план, а подробните устройствени планове – План за регулация са много неактуални, изготвени в периода от 1925г. до 1976г.

III. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОУПО

ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ОУП НА ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ

Основна цел на Общия устройствен план на община Лясковец е **осигуряване на оптимални условия за социално и пространствено развитие на общината в нейните териториални граници, като се създаде основа за дългосрочно устойчиво развиване на качествено нова градоустройствена структура, съответстваща на потребностите на населението, водеща до по-добра среда за живот на населението на общината в близък и по-далечен план.**

Тази цел ще бъде постигната в съответствие с:

- Отчитането на местните ресурси (човешки и природни) и въз основа на анализ на състоянието им и реалистична прогноза за тяхното развитие, да се предложи максимално ефективен вариант за тяхната интеграция и развитие;
- Отчитане на благоприятните и неблагоприятни въздействия на външни фактори на различни равнища – локално, регионално, национално, европейско и световно;
- Ефективно взаимодействие със съседните общини при постигане на общи задачи;
- Постигане на синхрон с политиката на областно, национално и европейско ниво, с оглед постигането на устойчиво развитие в урбанистично-ландшафтен план;
- Стратегията за развитие на област Велико Търново, която като основен програмен документ определя дългосрочни цели и приоритети на областната политика за развитие и устройство в съответствие с приоритетите на по-горните равнища.
- Общинският план за развитие на община Лясковец.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОУП НА ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ

Специфичните цели, които трябва да бъдат постигнати, с оглед на основната цел на плана са:

- създаване на условия за реализиране на стратегическите документи по Закона за регионално развитие – регионален план за развитие на Северен централен район, областна стратегия, общински план за развитие, секторни програми, планове и проекти на общинско и по-високо териториално ниво.
- създаване на устройствена основа за междуобщинско сътрудничество за развитие на функционалните териториални системи и социални отношения.
- регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, не накърняващи качествените характеристики, целостта и съхранението на природната среда и културното наследство.
- развитие и усъвършенстване на средата за обитаване, съобразена с местните практики и търсене на нови форми;

- развитие и усъвършенстване на производствената инфраструктура и структура, в нейните два основни отрасли – земеделие и промишленост, чрез осигуряване на необходимите за целта функционално-пространствени условия;

- оптимизиране на функционални връзки между отделните производства, както и с териториите, определени за живеене, услуги, търговия и др., също оптимизиране на връзките на отделните структурни единици с елементите на техническата инфраструктура с оглед минимизиране на разходите и въвеждане и прилагане на иновативни практики и дейности;

- развитие и усъвършенстване на социалната инфраструктура и структура, като се прилагат принципите на публично-частното партньорство;

- развитие и усъвършенстване на техническата инфраструктура, като се анализира състоянието на наличните ресурси и се предложи оптималното им използване и създаване на нови такива съобразно съвременните потребности на обществото;

- развитие и усъвършенстване на благоустройствената инфраструктура, с оглед удовлетворяване изискванията за максимална хигиена на бита и живота, като се предложат практики за ефективната поддръжка с участие на населението;

- развитие на пътната инфраструктура на общината, като се оптимизира местоположението на частните пътища в новоусвоените територии;

- създаване на благоприятни условия за привличане на чужди инвестиции чрез подходяща структурнофункционална организация на пространството на общината;

- осигуряване на оптимални екологични условия с оглед съхраняване на биоразнообразието с растителен и животински характер;

- Използване потенциала на културното наследство на територията на Община Лясковец за възстановяване на автентичността на средата и създаване условия за възраждане на традиции, обреди и обичаи в естествена културно идентична среда.

- привличане на инвестиции за възстановяване на сгради - обекти на културното наследство, които са били съборени и до момента не са възстановени и на тяхно място не е реализирана застрояка

1. Задачи на плана

Задачите на плана са следните:

- определяне на общата структура на територията на база на преобладаващото предназначение на структурните ѝ части – урбанизирани територии; земеделски територии; горски територии; защитените територии; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение.

- регламентиране на режимите на устройство на всяка от териториите;

- развиване на мрежите на пътната, техническата и социална инфраструктура;

- идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита

- регулиране на взаимодействието между урбанизираните територии и природната среда и регламентиране на допустимото натоварване на природните ресурси, както и регламентиране на необходимите компенсационни мероприятия;

- създаване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности;

- извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на последователност на реализирането им във времето.

- да се извършат задълбочени проучвания и анализи физическото състояние на обектите на културното наследство, в т. ч. да се актуализира собствеността и градоустройствената идентичност;

- съвместно със специалисти от НИНКН и Министерство на културата да се актуализира стисъка на паметниците на културата на територията на Общината и се изготви предложение за отписване на сгради с компроментирана автентичност, вследствие на извършени преустройства, построени нови неподходящи обекти в дворовете и др.

намеси;

- да се предложат мероприятия за ангажиране на собствениците във възстановяване на автентичността на сградите и средата на обектите на културното наследство, тъй като като в последните години се наблюдава влошаване на конструктивната устойчивост на сградите - паметници на културата в гр. Лясковец вследствие недостатъчни средства и мотивираност за тяхната поддръжка;

- да се разработят Подробни устройствени планове за застрояване и Работни устройствени планове със специфични правила и нормативи към тях за части от град Лясковец с концентрация на сгради на културното наследство, с които да се предложи нов живот за уличните ансамбли:

- 1) Уличен ансамбъл "Георги Димитров".

- 2) Уличен ансамбъл „Павел Калянджи” - „Петър Оджаков”) и “Велчова завера”.

- 3) Уличен ансамбъл “Чумерна”.

- 4) Архитектурен ансамбъл, включващ ул. „Никола Козлев”, ул. “П. Караминчев”, ул. “Хайдут Сидер” и “Ланджов двор”.

- да се разработят планове по чл. 81 Закона за културното наследство за опазване и управление на единични или групови недвижими културни ценности, включително режимите, специфичните правила и нормативи по чл. 78, т. 1 и 3 от Закона за културното наследство за:

- 1) манастирски комплекс «Св. св. Петър и Павел», гр. Лясковец

- 2) манастирски комплекс «Свети 40 мъченици», с. Мерданя.

2. Общи изисквания към плана

- доразвиване на тенденциите, заложи в предходни устройствени планове за територията на общината;

- развитието на социалната инфраструктура да става предимно на терени общинска или държавна собственост;

- осигуряване на терени за структурообразуващи обекти чрез окрупняване на принципа на комасацията на поземлени имоти общинска и държавна собственост;

- решаването на инфраструктурни и теренни проблеми в съответствие с целесъобразността им не само на общинско, но и на междуобщинско ниво, като интеграционните процеси да обхващат граничните общини при отчитане на перспективното им развитие;

- създаване на условия за вариантност;

- предложения за етапност в реализацията на общински устройствени мероприятия;

- да се прилагат принципите, заложи в регионалния план за развитие на Северния централен район за планиране и на общинския план за развитие;

- перспективното развитие на населените места да се определя не на база демографска прогноза.

- формиране на комплекс от устройствени мерки, целящи създаване на условия за преодоляване на установени съществени диспропорции между отделни части на общинската територия;

- създаване на устройствени възможности за използване на природния и културно-историческия ресурс за развитие на туризма в съответствие с градоустройствената политика на Общината за съхраняване спецификата на населените места и опазване на значимото културно-историческо наследство.

3. Специфични изисквания към плана

3.1. Изисквания към земеползването на териториите извън населените места

Разпределението на територията на общината по видове общо (преобладаващо) предназначение и видове устройствени зони да се извърши с номенклатурата и възможностите на Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, при съобразяване с режимите, установени по реда

на други нормативни актове, влезли в сила подробни устройствени планове и на фактическото ползване;

Да се определят териториите за превантивна устройствена защита (по чл. 10, ал. 3 на ЗУТ), на рисковите територии — зони със свлачища и абразия и потенциално наводняеми територии, както и териториите за прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия.

3.1.1. Изисквания към устройството на земеделските територии

Устройството и режимите на земеделските територии следва:

- да определят обхвата на земеделските земи, чието предназначение не може да бъде променяно (чл. 45 ал. 2, т.4 на Наредба 7), като се защитят земите с висока категория (I-ва до IV-та) и поливните обработваеми земи;
- да определят устройствения статут и допустимото застрояване в отделните местности със земи по §4 на ЗСПЗЗ;
- за определят допустимото застрояване в земеделски земи, чието предназначение не може да бъде променяно;
- да запазят и доразвият връзките на масивите с пътната мрежа.

3.1.2. Изисквания към устройството на горските територии

В ОУПО следва да се отразят границите на горите в съответствие с преобладаващите им функции съгласно чл. 5 от Закона за горите.

За горските територии следва да се определят:

- обхватът на горите и горските земи, чието предназначение не може да бъде променяно;
- границите на горските паркове (лесопарковете) и обслужващите ги ядра, осигуряването им с транспортен достъп и възможното им водоснабдяване и свързването им със мрежите на електрооснабдяването.

3.1.3. Изисквания към устройството на защитените територии

Планът следва да осигури защита на обектите на природното и културното наследство, специфичните изисквания и ограничители по отношение устройствената, строителна и друга човешка намеса. Той следва да осигури условия за физическото опазване на даденостите и тяхната среда и за социализацията им. Планът следва да установи устройствените проблеми на достъпа и изграждането на приемната инфраструктура при онези от обектите, които представляват туристически ресурс и / или са среда за обитаване и обслужване на местното население.

В плана следва да се установят режими за опазване на зоните с обекти на културното наследство, в т.ч. границите на охранителните им зони, както и териториите, одобрени по НАТУРА 2000 при спазване на изискванията на специалната нормативна уредба:

- за териториите за природозащита;
- за териториите за опазване на културно-историческото наследство.

3.1.4. Изисквания към устройството на водните площи

В ОУПО да се отразят територии, прилежащи на водни течения и площи при осигуряване устройствени условия за комплексно използване на потенциала им за рекреация, спорт, риболов и др.

3.1.5. Изисквания към устройството на нарушените територии

За рекултивация да се определят следните видове нарушени територии:

- кариери, срутища и други земи с нарушен почвен профил;
- сметища и други депа за отпадъци;
- стари корита на реки;
- трасета на изоставени и неподвиждани от плана за подновяване на функцията им: канали, пътища, железопътни линии и строителни площадки.

С плана следва да се определи какво е бъдещото общо предназначение на възстановените и рекултивирани земи - за земеделски или неземеделски нужди.

3.1.6. Изисквания, към устройване на урбанизираните територии извън населените места

Планът трябва да отчете наличието и предложи границите на развитие на урбанизираните територии извън населените места

- производствени зони;
- селскостопанската инфраструктура;
- обекти за туристическа дейност, както и такива за сезонен отдых на населението;
- крайпътни обекти и обекти с търговско и друго обслужване.
- жилищни обекти, обекти за отдых и територии с обекти за сезонно ползване по §4 от ЗСПЗЗ.

Разполагането на обектите извън границите на населените места да е съобразено с възможностите за инфраструктурно обезпечаване.

С правилата за прилагане на плана следва да се регламентира пътят на възможната промяна на допустимите дейности без това да влоши средата, в която те са разположени като цяло.

3.1.7. Селищната мрежа

ОУПО да изяснят границите на населените места, в т.ч. да се установят и приемат по определен ред контактните зони между населените места и извън селищните територии.

Да се обосноват и защитят потребностите от териториално развитие на населените места и определят новите им граници.

Като основен теренен резерв за териториално развитие следва да се считат инфраструктурно осигурени терени, както и прилежащи ниско категорийни земеделски земи, с теренни и геоложки характеристики, подходящи за застрояване.

Да се разграничат жилищните и нежилищни устройствени зони, зоните на културно наследство, терените за озеленяване, както и терени със самостоятелен устройствен режим.

С плана да се въведат в най-общ аспект специфични правила и нормативи за устройството на териториите с интензивно присъствие на паметници на културата.

3.1.8. Техническа инфраструктура

При необходимост от изграждане на нови или реконструкция на съществуващи съоръжения, необходими за функционирането на съответната мрежа, да се предложат подходящи площадки.

Да се разработят пътна схема, схема за водоснабдяване, за електрозахранване, за газоснабдяване, като се съобразят максимално със съществуващите трасета и разработки.

3.1.9. Изисквания, свързани с опазването на околната среда

В ОУП следва да се изследват отделните компоненти на околната среда и тези, чието вредно въздействие може да се определи териториално, да се отразят в проекта.

Предвижданията на ОУПО се съобразят с ограниченията, произтичащи от състоянието на средата, като се предвидят мерки за ограничаване на вредните въздействия върху здравето на хората и състоянието на околната среда.

3.1.10. Изисквания, свързани с опазването на културното наследство

Да се проучи историческото наследство в общината – генезис и развитие в урбанизираните територии и устройствени структури, исторически места и зони, мемориални знаци, обекти, свързани с местните традиции и обредни практики, с местните производства, стари топоними – носители на закодираната памет и ценностни характеристики за местата и териториите като индикатор за археологическо проучване, култови места и обекти. Въз основа на тези проучвания да се извърши цялостен анализ на историческото развитие на територията и актуалното състояние на всички обекти на НКЦ и тяхната градоустройствена или природна

среда, както и връзките им с останалите функционални системи на общината и да се изработят специфични правила и нормативи за устройство съгласно чл. 13, ал.2 от Закона за устройство на територията за защитените територии за недвижимото културно наследство и за дефиниране на специфични устройствени режими за тях.

IV. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УЧАСТНИКА В ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА (НЕПРИЛОЖИМО)

Участникът следва да обезпечи изпълнението на поръчката със следния персонал:

Ръководител:

- Да има висше образование в някоя от следните области: архитектура или инженерна специалност с пълна проектантска правоспособност или икономика или друга еквивалентна дисциплина съответстваща на предмета на договора;
- Да има опит в управлението на проекти и/или договори сходни с предмета на поръчката;
- Да има професионален опит най-малко 10 години;
- Да има практически опит в подготовка и изпълнение на регионални, национални и/или международни планови документи (планове за развитие, програми, стратегии или еквивалентни) или опит в реализацията на проекти в областта на устройственото планиране, градоустройството и архитектурата;
- Да има организационни и комуникационни умения за работа в екип;
- Да притежава опит в администрирането на процеси.

Ключов експерт 1 - „Селищна мрежа, устройство и изграденост на градската среда“:

- Да има висше образование, специалности „архитектура“ или „урбанизъм“ или еквивалентна, с професионален опит по специалността не по-малко от 5 години;
- Да има практически опит в областта на устройственото планиране и градоустройството;
- Да има умения за систематизирането на информация за състоянието, проблемите и перспективите по отношение на: осигуреност на територията с действащи устройствени схеми и планове и функционално-териториална организация – зонироване.

Ключов експерт 2 – „Икономически анализи и прогнози“:

- Да има висше образование, специалности „Икономика“ или „Социология“ или еквивалентна, с професионален опит по специалността не по-малко от 5 години;
- Да има практически опит в изготвянето на икономически анализи и прогнози или анализи за целите на местното икономическо развитие или регионалното развитие на населени места с над 10 хил. жители.

Ключов експерт 3 – „Техническа инфраструктура и комуникационно-транспортни системи“:

- Да има висше образование, строителен инженер със специалност „Транспортно строителство“ – пътища, или еквивалентна, с професионален опит по специалността не по-малко от 5 години;

- Да има практически опит в анализа и планирането на развитието на градски комуникационно-транспортни системи в една или повече от следните области: меки форми на транспорт (пешеходство, колоездене), развитие на екологичен и енергоспестяващ масов обществен пътнически транспорт (МОПТ), създаване и укрепване на системи за интегриран МОПТ в градове и агломерационни ареали, инвестиционни проекти за системи на МОПТ.

Ключов експерт 4 – „Екология и превенция на риска“:

- Да има висше образование, специалност „Екология“ или еквивалентна, с професионален опит по специалността не по-малко от 5 години;
- Да има практически опит в изготвянето на анализи за състоянието, проблемите и перспективите по отношение на: опазване на води, въздух, почви и защита от шум, повишаване качествата на градската среда, управление на зелени системи, енергийна ефективност и възобновяеми източници, предотвратяване и отстраняване на екологични щети, управление на отпадъците.

Ключов експерт 5 – Околна среда - води, почви, въздух и биоразнообразие, който да има професионален опит минимум 5 години и не по-малко от 5 години опит в изготвянето на ОВОС и ЕО.

Участникът следва да осигури за изпълнението на задачите в обхвата на договора следните неключови експерти:

- Експерт „ВиК“ ;
- Експерт „Ел. Системи“;
- Експерт „Озеленяване“ ;
- Експерт „ Отопление и газоснабдяване“;
- Експерт „Недвижимо културно наследство“;
- Експерт „ГИС, геодезия и картография“ ;
- Експерт „Геология“.

Тези експерти следва да имат висше образование в посочените сфери или еквивалентни, минимален професионален опит в посочената сфера - 3 години и практически опит в областта на устройственото планиране и / или инвестиционното проектиране и / или изпълнение на проекти на инфраструктурни обекти с минимален професионален опит в посочената сфера - 3 години.

Участникът може да осигури и неключови експерти:

- Експерт „Демография и човешки ресурси“;
- Експерт „ Публично-частно партньорство“.

Тези експерти следва да имат висше образование с една от следните специалности: „икономика“, „право“, „стопански мениджмънт“, „социология“ или еквивалентни и минимален професионален опит в посочената сфера - 3 години.

Автобиографиите на ключовите и неключовите експерти, както и копия от дипломите им следва да бъдат приложени към Техническата оферта на участника.

В процеса на изпълнение на договора ключовите експерти могат да бъдат променяни само при наличието на следните непреодолими доказуеми обстоятелства (смърт, загуба на трудоспособност (частична или пълна), загуба на правоспособност). В тези случаи замяната на ключови експерти се извършва с едноседмично писмено известие (искане за смяна на ключов експерт) до ръководителя на проекта като се прилагат: описание на причините за смяната на експерт, документи доказващи наличието на някои от изброените обстоятелства и автобиография на новия експерт,

който следва да отговаря на изискванията за съответната позиция. Искането за смяна на ключов експерт се разглежда от управляващия проекта екип в едноседмичен срок от подаването му, след което се изпраща писмено становище относно одобрение/неодобрение на предложената смяна.

За смяната на неключов експерт е необходимо уведомление до ръководителя на проекта с приложена автобиография на новия експерт, който следва да отговаря на изискванията за позицията.

V. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОЕКТНАТА ДОКУМЕНТАЦИЯ (НЕПРИЛОЖИМО)

Графичните материали на ОУПО се изработват в цифров вид във формат съвместим с програмен продукт Autocad върху цифрова картна основа.

За илюстриране на външните връзки на общината със съседни общини се ползват сканирани и координирани топографски карти в М 1:25000.

Цифровият модел на плана да съдържа база данни за „Правила за прилагане на ОУПО“ за устройството и застрояването на различните видове територии, устройствени зони и терени (вид, правила и нормативи за устройство и застрояване и др. п.) и да дава възможност за извличане на автоматизирани паспорти на видове територии, устройствени зони, терени и обекти, както и справки по зададени критерии.

Окончателният план се предава на възложителя в цифров вид и разпечатка на хартия – 1 оригинал и 3 копия.

Планът се изработва в две фази - предварителен и окончателен проект.

Проектът за ОУПО на община Лясковец трябва да отговаря на действащата нормативна уредба по устройство на територията и да съдържа следното:

Предварителен проект:

- Обяснителна записка с резултатите от проучванията и анализите по системи и проблеми и обосновка на предложенията за решаването им с проекта;

- Проект за Общ устройствен план на община Лясковец в мащаб 1:25000 с обем и съдържание съгласно изискванията на „Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове“;

- Схема "Пътни връзки" в М 1:50 000;

- Схеми за:

* Транспорт;

* Канализация;

* Водоснабдяване;

* Електроснабдяване;

* Газоснабдяване;

* други схеми и илюстративни материали по преценка на изпълнителя - сродните по характер графични материали могат да се обединяват в общи схеми или в сборна схема в мащаб 1:25 000 или 1:50 000, позволяващ ясен графичен израз;

- Баланс на територията съгласно изискванията на Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, приложение № 2 към чл. 69, табл. 2;

- Правила за прилагане на Общия устройствен план на Община Лясковец.

Окончателен проект

Документацията на окончателния проект е със съдържанието, описано по-горе, допълнено и коригирано с бележките и препоръките от разглеждането на предварителната фаза.

Първа фаза: ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПРОЕКТ

Срокът за изработване на предварителния проект е до 12 месеца след сключване на договор.

Втора фаза: ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

Етап окончателен проект да се изработи в срок – до 12 месеца след приемане на предварителния проект.

Общият устройствен план на Община Лясковец да се създаде за прогнозен период до 2035 година.

VI. СРОКОВЕ И ЕТАПИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОРЪЧКАТА (НЕПРИЛОЖИМО)

Максималния срок за изпълнение на поръчката е 24 месеца.

Изпълнителят следва да спазва следните междинни срокове:

- **Изготвяне на план-график на изпълнението на договора – 1-ви месец от договора на изпълнителя:**

Графикът се одобрява от ръководителя на проекта;

- **Изготвяне на въстъпителен доклад – до края на 1-ви месец от договора на изпълнителя:**

В рамките на първия месец от датата на сключване на договора, избраният изпълнител по Позиция 1, представя въстъпителен доклад на възложителя с подробно разпределение на задачите и фазите за изпълнението на поръчката, методологията на изпълнение, съобразена с действащата нормативна уредба, както и графици за изпълнение на задачите и методи за организация на работата. Изпълнителят идентифицира всички заинтересовани страни, които следва да бъдат въвлечени в подготовката на проекта и представя предложение за експертни групи, в които да бъдат поканени и включени представители на заинтересованите страни, и които да участват в разглеждането на междинните доклади, да дават предложения, становища и коментари. Въстъпителния доклад се представя на екипа на проекта, като в разглеждането се включват и други компетентни служители от общинска администрация.

- **Изготвянето на целеви и проблемен анализ на съществуващото положение, на предложение за зони на въздействие и визия за развитие на общината до 2035г. и организирането и провеждане на публично обсъждане - не по късно от 6-ти месец;**

Въз основа на анализ на съществуващото положение Изпълнителят да изготви писмено предложение и обосновка за приоритетните зони за въздействие. Изпълнителят да представи Визия за развитие на общината, която представлява описание на представата за развитие на ключовите икономически и социални сектори и за пространствено развитие на урбанизираните територии към 2035г. Целевия и проблемен анализ на съществуващото положение се представя на екипа на проекта, като в разглеждането се включват и други компетентни служители от общинска администрация.

- **Изготвяне на стратегическата част на ОУП – не по късно от 6-ти месец;**

Изпълнителят изготвя списък на стратегическите цели и проектните идеи с кратко описание и го предоставя на възложителя за публикуване на сайта на общината. За идентифицирането на проектните идеи на заинтересованите страни изпълнителят изготвя типова форма, която предава на възложителя за публикуване на сайта на община Лясковец за осигуряване на възможност за обратна връзка с екипа на проекта. Изпълнителят аранжира по зони, приоритети, цели и мерки, идентифицираните проектни идеи. Той извършва и оценка на проектните идеи, която следва да доведе до тяхната приоритизация и представя списък на възложителя приоритизираните проектни идеи за разглеждане от вътрешните работни групи и представяне на обществеността на публично обществено обсъждане.

- **Изготвяне и предаване на Предварителен проект за ОУП - до 12-ти месец;**

Предварителния проект за ОУП се разглежда в срок от 1 месец от приключване на срока за обявяването му в Държавен вестник от разширен състав на Експертен съвет по устройство на територията, като в разглеждането се включват представители на Общинския съвет, компетентни служители от общинска

администрация, представители на специализирани контролни и съгласувателни органи и направените препоръки и предложения се отразяват в решение, вписано в протокола от заседанието.

- **Провеждане на публични обсъждания**

В рамките на договора си, съгласно графика на проекта, изпълнителят следва да организира 2 публични / обществени обсъждания и 1 експертен форум. Датата на публичните обсъждания да бъде обявена в най-малко 2 местни ежедневника 7 дни преди неговото провеждане. Материалите за публичните обсъждания да се предадат на възложителя най-малко 10 дни преди датата на обсъждането за публикуване на сайта на общината. Предложенията възникнали по време на публичните обсъждания и експертния форум да бъдат надлежно протоколирани като възложителят получи протокол не по-късно от 3 работни дни от датата на провеждането им.

- **Изготвяне на Екологична оценка – не по късно от 20-ти месец:**

При преценка за необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда и оценка на съвместимост, изпълнителя изготвя оценката съгласно нормативните изисквания по Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие. Екологичната оценка се извършва едновременно с изготвянето на плана и становището по нея, съответно решение, с което се преценява да не се извършва ЕО, се издава преди одобряването на плана.

- **Изготвяне на Окончателен проект за ОУП – не по късно от 24-ти месец:**

Изпълнителят внася за разглеждане от екипа на проекта финални доклади за изпълнението на задълженията си по сключения договор, като отчитат степенята на изпълнение на всяка поддейност. Финалният доклад се разглежда от екипа на проекта, като при необходимост в разглеждането се включват и други компетентни служители от общинска администрация и се одобряват с решение, вписано в протокола от заседанието на екипа. При необходимост, докладите се връщат за корекции и доуточнения на изпълнителите, като препоръките към тях са надлежно документирани

Окончателния проект за ОУП се разглежда в срок от 1 месец от приключване на срока за обявяването му в Държавен вестник, също и от датата на общественото му обсъждане, от разширен състав на Експертен съвет по устройство на територията. В състава на експертния съвет се включват представители на Общинския съвет, компетентни служители от общинска администрация, представители на специализирани контролни и съгласувателни органи и направените препоръки и предложения се отразяват в решение, вписано в протокола от заседанието. Забележките се отстраняват в едномесечен срок от изпълнителя и Окончателния проект се предава на Възложителя с двустранно подписан протокол. Приема се от Общински съвет по доклад от Кмета на общината.